

Plenum

Tisdag 9.2.2021 kl. 13.59—19.32

5. Statsministerns upplysning om regeringens politik år 2021 och de mest centrala propositionerna som kommer att överlämnas till riksdagen

Statsministerns upplysning SU 1/2021 rd

Debatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 5 på dagordningen är statsministerns upplysning om regeringens politik år 2021 och de mest centrala propositionerna som kommer att överlämnas till riksdagen. Efter statsminister Sanna Marins presentationsanförande följer en omgång gruppanföranden som får vara högst 5 minuter långa.

Efter gruppanförandena följer ett replikskifte på en och en halv timme, indelat i två 45 minuter långa pass, så att grupperna kan byta debattörer halvvägs in i replikskiftet. Ledamöterna kan anmäla sig för replikerna i plenum genom att trycka på knapp V. För öppningsdebatten reserveras två och en halv timme.

Statsminister Marin.

Debatt

14.02 Pääministeri Sanna Marin (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hyvät kansanedustajat! Aloitamme työn vuoden 2021 valtiopäivillä poikkeuksellisen vuoden jälkeen. Vielä vuosi sitten emme tienneet, kuinka monella tavalla maailmanlaajuinen pandemia muuttaisi meille tutun toimintaympäristön ja arjen tuoden tilalle epävarmuutta.

Koronapandemia muutti myös politiikan agendan. Kokoonnuimme viime vuonna yhteensä yhdeksän kertaa parlamentaarisii infoihin koronatilannetta koskien. Kaikkien eduskuntaryhmien tuella otettiin käyttöön valmiuslaki. Kaiken kaikkiaan eduskunnan käsiteltäväksi annettiin 86 akuutin kriisin hoitoon liittyvää hallituksen esitystä ja seitsemän lisätalousarviota.

Arvoisa puhemies! Elämme yhä kriisin keskellä. Hallituksen tavoitteena on ollut ja on yhä estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Samanaikaisesti olemme pyrkineet turvaamaan ihmisten toimeentuloa, yritysten selviämistä ja työpaikkojen säilymistä.

Tällä polulla jatkamme myös tänä keväänä. Hallitus tuo näillä valtiopäivillä eduskunnalle käsiteltäväksi esitykset kustannustuen, yrittäjien työmarkkinatuen, työttömyysturvan suojaosan korotuksen sekä muiden työttömyysturvapoikkeuksien jatkamisesta.

Vaikka tämä ajanjakso on ollut poikkeuksellisen synkkä, näemme jo valoa edessä. Rokotukset ovat alkaneet, ja kuljemme kesää kohti. Vielä tarvitaan kuitenkin meiltä jokaiselta valppautta noudattaa rajoituksia ja huomioida niin oma kuin kanssaihminen terveys ja turvallisuus. Yhdessä me selviämme.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Arvoisa puhemies! Myös koronavirukseen keskellä olemme edistäneet määrätietoisesti hallitusohjelmassa yhdessä sovittuja uudistuksia. Kevätistuntokaudella hallituksen on tarkoitus antaa eduskunnalle 147 esitystä, ja syksyn alustavassa suunnitelmassa on 94 esitystä. Selontekoja annetaan tänä vuonna 18. Nämä kaikki ovat askelmerkkejä kohti sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää hyvinvointiyhteiskuntaa. Matka on kesken, mutta me olemme oikealla tiellä.

Arvoisa puhemies! Valtio on tukenut koronavirukseen aikana ihmisiä ja yrityksiä monin keinoin, ja myös poikkeuksellisia välineitä on otettu käyttöön. Toimet ovat olleet tarpeen. Ilman niitä työllisyys ja ihmisten toimeentulo olisivat heikentyneet paljon toteutunutta enemmän ja kasvuun kiinni pääseminen olisi kriisin jälkeen vaikeampaa. Olisi virhe lopettaa kasvua, työllisyyttä ja ihmisiä tukeva finanssipolitiikka liian aikaisin. Poikkeuksellisia toimia on myös varauduttava käyttämään niin kauan kuin tautitilanne ja taloustilanne sitä edellyttävät.

Suomen talouden tulevaisuuden kehitystä määrittää paljolti se, miten täällä toimivat yritykset selviävät kriisin yli ja millaisessa kunnossa ne kohtaavat pandemian jälkeisen maailman. Elinvoimaiset ja kilpailukykyiset yritykset ovat myös korkean työllisyysasteen edellytys. Siksi nyt on tehtävä kaikki tarvittava, jotta tuotantokapasiteettimme on iskussa, kun kysyntä jälleen elpyy. Se tarkoittaa etenkin investointeja inhimilliseen pääomaan, vihreään siirtymään, tutkimukseen ja innovaatioihin sekä digi- ja väyläinfrastruktuuriin.

Hallitus on sitoutunut turvaamaan yritysten vakaan, kannustavan ja ennustettavan toimintaympäristön sekä yritysten toimintaedellytykset ja verotuksen ennustettavuuden, mikä mahdollistaa investoinnit sekä uusien työpaikkojen synnyttämisen.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden pitkän aikavälin haasteet eivät ole kriisin myötä kadonneet. Ikärakenteen muutos ja siihen nähden liian alhainen työllisyysaste edellyttävät ratkaisuja. Hallitus on jo tähän mennessä tehnyt ohjelmansa mukaisesti päätökset toimista, jotka nostavat työllisyyttä rakenteellisesti yli 30 000 työllisellä.

Tänä vuonna hallitus tuo eduskuntaan useita työllisyyttä vahvistavia lakiesityksiä, joista olemme aiemmin linjanneet. Näitä ovat muun muassa esitykset pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista, palkkatuen uudistamisesta ja rekrytointikokeilusta sekä ulkomaalaisten osaajien maahanmuuton vauhdittamisesta. Tulemme tänä keväänä päättämään myös uusista työllisyyttä vahvistavista toiminnoista. [Timo Heinonen: Niitä odotellessa!] Tässä yhteydessä hallitus ei sulje mitään työllisyyttä parantavaa keinoa tarkastelun ulkopuolelle.

Hallituksen puoliväliriihessä päätetään julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025 sekä täsmennetään julkisen talouden kestävyystiekarttaa. Vuoden 2020 jälkeen on palattu valtiontalouden kehukseen, ja se ohjaa tulevan kehysriihen valmistelua. Mitä paremmin kasvun vauhdittamisessa, aktiivisessa elinkeinopolitiikassa ja rakenneuudistuksissa onnistutaan, sitä vähemmän tarvitsemme sopeutustoimia. Siksi talouspolitiikan päähuomion on nyt oltava kestävä kasvun edellytysten luomisessa koko maassa: tuotavuuden nostamisessa, aktiivisessa elinkeinopolitiikassa ja työllisyyden vahvistamisessa.

Arvoisa puhemies! Eri puolilla maailmaa valtiot pohtivat tapoja, joilla voimme jälleen rakentaa yhteiskuntamme ilmastollisesti ja ympäristöllisesti kestävämmäksi pandemian jälkeen. EU:n elpymisväline tarjoaa Euroopalle mahdollisuuden uudistaa yhteiskuntia ja elinkeinorakennettamme kestävämmäksi. Tämä mahdollisuus on hyödynnettävä täysimääräisesti. Välineen varat on investoitava vaikuttavalla tavalla ennen kaikkea sellaisiin kohteisiin, jotka vauhdittavat vihreää siirtymää ja luovat pysyvästi uutta ja entistä ilmastoys-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

tävällisempää tuotantoa ja teknologisia ratkaisuja. Vahvat rahoituskehykset tuovat turvaa myös maataloudelle ja maaseudun kehittämislle.

Mitä enemmän välineen avulla saadaan yksityisiä investointeja liikkeelle, sitä suurempi ja pysyvämpi sen vaikutus on. Siksi Suomen kestävän kasvun ohjelma toteutetaan aidossa kumppanuudessa valtion ja elinkeinoelämän välillä. Suomalaisilla yrityksillä on maailman parasta osaamista ilmastoratkaisujen luomisessa. Vahva osaaminen ja edelläkävijyys ovat Suomen kilpailukykyä avaimia.

Arvoisa puhemies! Tavoitteenamme on hiilineutraali Suomi vuoteen 2035 mennessä. Puoliväliriihessä tarkastelemme hiilineutraalisuustavoitteen etenemistä ja olemme sitoutuneet tekemään päätökset mahdollisista tarvittavista lisätoimista. Näillä valtiopäivillä tuomme eduskunnalle esityksen ilmastolain uudistamiseksi ja lisäksi annamme eduskunnalle selonteot ilmasto- ja energiastrategiasta sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta. Ilmastonmuutoksen rinnalla myös luonnon monimuotoisuuden turvaaminen vaatii huomiota. Siksi tuomme eduskunnalle esityksen luonnonsuojelulain uudistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Hallitus antoi viime vuoden lopulla eduskunnalle esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta. Tämä kokonaisuus tulee vaatimaan eduskunnalta paljon työtä, ja se aiheuttaa teknisiä muutostarpeita laajasti myös muuhun lainsäädäntöön. Nämä esitykset tuodaan eduskunnan käsittelyyn kevään aikana.

Arvoisa puhemies! Haluamme rakentaa yhteiskuntaa, jossa jokaisella ihmisellä on hyvä ja turvallista elää. Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan vahvuus on tuki ja turva ihmisen elämän eri vaiheissa. Tästä pidämme kiinni.

Moniammatillisten palvelujen, lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen sekä alaikäisten päihdetyön palvelujen saatavuutta ennen sijaishuoltoa ja sijaishuollon aikana parannetaan. Lastensuojelun sosiaalityöhön säädetään vähimmäishenkilöstömitoitus. Korona-aika on vaikuttanut lasten ja nuorten hyvinvointiin. Meidän on huolehdittava, ettei tämä aika jätä heihin syviä ja pysyviä jälkiä.

Varhaiskasvatustilaa muutetaan siten, että yksityisten varhaiskasvatustilavien tuottajien toiminnasta tehdään luvanvaraista. Esitys vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua ja turvaa nykyistä paremmin lasten oikeudet lainmukaiseen turvalliseen varhaiskasvatukseen. Toisella lakimuutoksella parannetaan lapsen oikeutta saada tarvitsemansa pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa mahdollisimman aikaisin.

Hallitus tarttuu huoleen koskien opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden epätasa-arvoista saatavuutta ja resurssien puutetta. Siksi annamme esityksen sitovasta henkilöstömitoituksesta näissä palveluissa.

Perustamme vanhusasiainvaltuutetun viran tavoitteena parantaa ikääntyneiden asemaa ja oikeuksia. Tuomme eduskuntaan myös esityksen ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta. Esityksellä ehdotetaan lisättäväksi vanhuspalvelulakiin ja sosiaalihuoltolakiin säännökset, joilla parannetaan kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja laatua, edistetään kotihoidon henkilöstön riittävyyttä ja iäkkäiden henkilöiden monimuotoista asumista.

Arvoisa puhemies! Minna Canth totesi aikanaan: "Naisen työala tulevaisuudessa on laaja, hänen tehtävänsä on tärkeä. Mitä vuosisadat, vuosikymmenet ovat rikkoneet ja laiminlyö-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

neet, se kaikki tulee hänen korjata ja parantaa." Uskon, että se, mistä Minna Canth olisi ajassamme ylpeä, on se yhteinen työ, jota yhdessä sukupuoleen katsomatta teemme sen eteen, että yksi maailman tasa-arvoisimmista maista, Suomi, olisi tulevaisuudessa entistäkin tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi, sellainen maa, missä jokaisella sukupuoleen katsomatta on mahdollisuus turvallisuuden kokemukseen.

Ihmisoikeuksien toteutumista edistetään säätämällä yksilön itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki sukupuolen vahvistamisesta. Äitiys- ja isyyslait yhdistetään vanhemmuuslaiksi. Viemme myös määrätietoisesti eteenpäin perhevapaaudistusta, joka tukee sukupuolten tasa-arvoa ja perheiden hyvinvointia. Hallitus antaa tasa-arvopoliittisen selonteon vuoden loppuun mennessä.

Myös rikoslakia uudistetaan. Toteutamme esimerkiksi seksuaalirikoksia koskevan kokonaisuudistuksen, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus.

Ärade talman! De språkliga rättigheterna är grundläggande rättigheter.

Hallitus tekee tänä vuonna periaatepäätöksen uudesta kansalliskielistrategiasta. Tavoitteena on turvata kaikkien oikeus saada palvelua suomeksi ja ruotsiksi sekä edistää kielellisten oikeuksien toteutumista.

År 2022 är det hundra år sedan Åland fick självstyrelse. I samband med hundraårsjubileet, som startar redan i juni i år, lyfts Ålands självstyrelse fram internationellt som ett exempel på en lyckad och framgångsrik självstyrelselösning.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteossa EU-politiikasta esitetään hallituksen EU-politiikan peruslinja keskeisiin Euroopan unionissa esillä oleviin tai esille tuleviin asioihin. Selonteko perustuu hallitusohjelman EU-poliittisille painopisteille. Suomen tavoitteena on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä Euroopan unioni.

Valtioneuvoston puolustuselonteko annetaan eduskunnalle kevätistuntokauden aikana. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon tavoin puolustuspoliittista selontekoa laaditaan kuullen eduskunnan asettamaa parlamentaarista seurantaryhmää.

Kuluvan vuoden aikana valtioneuvosto tekee päätöksen hankintasopimuksesta, jolla korvataan täysimääräisesti nykyisen Hornet-kaluston suorituskyky. HX-hävittäjähankkeella on suuri merkitys Suomen puolustusjärjestelmän koko suorituskyvylle, jonka uskottavuus vaikuttaa myös kriisien ennaltaehkäisykykyymme.

Hallitus tulee myös antamaan eduskunnalle esityksen, jolla kiristetään terrorismirikoksia koskevaa lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Vaikka koronakriisi väistämättä on määritellyt uuden vuosikymmenen alkua, emme saa antaa sen määritellä koko vuosikymmentä. Vaikka se asettaa meille monia raameja tuleville vuosille, emme voi jäädä sen kahleisiin kiinni. Maailma ei ole pysähtynyt koronakriisiin, vaikka se ajoittain on siltä saattanut tuntuakin. Mekään emme voi pysähtyä ja katsoa vain lähelle, vaan meidän päättäjien tehtävä on pystyä katsomaan myös kauas. Meidän on tehtävä tästä yhdessä ratkaisujen vuosikymmen, jotta myös tulevat vuosikymmenet olisivat hyviä.

Emme tässä salissa ole aina yhtä mieltä keinoista, emme aina tavoitteistakaan, mutta yksi asia yhdistää uskoakseni meitä kaikkia niin hallituksessa kuin oppositiossa: haluam-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

me, että Suomi on parempi paikka huomenna kuin tänään. Haetaan ja tehdään yhteistyötä siellä, missä voimme, ja silloinkin, kun emme näe paikkaa yhteistyölle, kunnioitetaan toisiamme ja annetaan arvo toistemme työlle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin, ja kierroksen aloittaa edustaja Lindtman.

14.15 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Vihe-
liäinen korona leimaa yhä elämäämme. Kansakuntana olemme selvinneet kriisistä verrat-
tain hyvin: tautitilanteemme on edelleen Euroopan neljänneksi paras. Onkin syytä antaa
tunnustusta niin Marinin hallitukselle kuin kansalaisillekin. Tämä taistelu voitetaan yhdes-
sä.

Muuntovirukset aiheuttavat riskejä, mutta kiistatta valoa on näkyvissä. Arvioiden mu-
kaan huhtikuun lopussa kaksi miljoonaa suomalaista on saanut koronarokotteen.

Ärade talman! Vi har som nation klarat av coronakrisen relativt bra och det ser ljusare ut.
Den här striden vinner vi tillsammans.

Koronataistelunkin keskellä Suomi on pidettävä liikkeessä kohti turvallista tulevaisuutta.
Tehtävänä on viedä Suomi hiilineutraaliksi hyvinvointiyhteiskunnaksi sosiaalisesti oikeu-
denmukaisella tavalla työllisyydestä huolehtien.

Helsingin Sanomien selvityksen mukaan hallitus on tehnyt jo ennen puolimatkaansa
verrattain järeät työllisyyspäätökset. Lisää kuitenkin tarvitaan. Keskiössä on työllisyyspal-
veluiden parantaminen kohti pohjoismaista tasoa. Alueiden elinvoimaa tuetaan satsaamal-
la perusväylänpitoon sekä lisäämällä pitkäjänteisyyttä liikennepolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Monien sähkönsiirtoyhtiöiden kohtuuttomat hinnankorotukset, ter-
veyskeskuslääkärille pääsyn vaikeus ja koulujen riittämättömät tukipalvelut ovat epäkoh-
tia, joiden korjaamista suomalaiset ovat joutuneet jo liian kauan odottamaan.

Nyt sähkön siirtohintojen kohtuuttomille korotuksille laitetaan vihdoin stoppi.

Perusterveydenhuollon hoitotakuu etenee: tavoitteena pääsy seitsemässä päivässä kii-
reettömään hoitoon, mukaan lukien mielenterveyspalvelut.

Opiskelijahuollossa psykologi- ja kuraattoripalveluiden aliresursointi kielletään lain
voimalla. Se on tärkeää myös koronan aiheuttamien haittojen korjaamisessa.

Ja, arvoisat edustajat, eiköhän se sote-uudistuskin ole aika saada maaliin [Timo Heino-
nen: Ei näin huonoa!] yli kymmenen vuoden yrittämisen jälkeen — sen me olemme suo-
malaisille velkaa. [Sari Sarkomaa: Kannatus katoaa!]

Arvoisa puhemies! Suomessa näyttää olevan nyt kaksi päävaihtoehtoa: paluu oikean lai-
dan esillä pitämään [Paavo Arhinmäen välihuuto] pieni- ja keskituloisia kurittavaan leik-
kauspolitiikkaan tai koko kansakuntaa hyödyttävän kasvupolitiikan tukeminen.

Vahvat julkiset palvelut ja tukiverkot ovat osoittaneet voimansa nimenomaan tässä ko-
ronakriisissä. Arvostettu talousvaikuttaja Sixten Korkman viime viikolla sen hienosti ki-
teytti: ”Jos Suomessa asuu maailman onnellisin kansa, se on pitkälti markkinataloutta täy-
dentävän hyvinvointivaltion ansiota.” Voiko tätä viisautta kukaan kiistää? [Sosiaalidemo-
kraattien ryhmästä: Viisaasti sanottu!]

Siksi hallitus aivan oikein — ja poiketen monista edeltäjistään — tukee kuntia ja satsaa
julkisiin palveluihin: terveydenhoitoon, päivähoitoon, kouluihin ja vanhuspalveluihin.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Näillä rahoilla on turvattu koronan etulinjassa työskentelevien hoitajien, opettajien ja monien muiden arvokkaiden ammattilaisten työ, pidetty investoinnit liikkeellä, ja jos hallitus ei olisi tukenut kuntapalveluita, olisimme nähneet ennätysmäisen veroäyrien korotusaallon. Se olisi iskenyt niin keskituloisiin kuin moneen pienituloiseenkin kotitalouteen. Salin oikealta laidalta näitä kuntien paketteja on hiukan moitiskeltu. Siksi onkin kysyttävä: mikä olisi ollut oikeisto-opposition vaihtoehto kuntien tukemiselle? Olisiko se ollut säästöt arjen palveluista, [Riikka Purra: Vähennetään tehtäviä!] investointien, kuten homekoulujen korjauksien, jäädyttäminen vai erityisesti pieni- ja keskituloisiin kohdistuva työn verotuksen kiristäminen? [Välihuutoja] Pääministeri Marinin hallitus on halunnut pitää huolta kuntien taloudesta, jotta kunnat voivat pitää huolta meistä kaikista koronankin keskellä.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden kasvun, työllisyyden ja hyvinvoinnin kannalta on tehtävä valinta: näivetyemmekö vanhan fossiilitalouden mukana vai tartummeko uusiin mahdollisuuksiin ja uudistumme kohti päästöttömyyttä?

Kun elvytys Euroopassa kohdistuu pitkälti puhtaisiin teknologioihin, kun Yhdysvallat palaa ilmastotyöhön, Venäjä ja Kiina siirtyvät kohti ympäristöystävällisempää ajattelua, kysyntä päästöttömiin ratkaisuihin tulee kasvamaan maailmanmarkkinoilla ennennäkemättömälle tasolle. [Jussi Halla-ahon välihuuto — Timo Heinonen: Ja hake tuodaan Euroopasta!]

Viime viikolla finanssijätti Nordea teki järkälemäisen päätöksen: se aikoo vähentää sijoitus- ja luottosalkkunsaa hiilidioksidipäästöjä puolella. Tämä tarkoittaa, että paljon päästöjä tuottavien yhtiöiden rahoitus kallistuu. Ne maat ja ne yritykset, jotka nyt uskaltavat investoida uusiin puhtaisiin ratkaisuihin ja toteuttaa kunnianhimoisia ilmastotoimia, tulevat pärjäämään koronan jälkeisessä maailmassa ja pystyvät synnyttämään uusia teollisia työpaikkoja.

Arvoisa puhemies! Viime aikojen tapahtumat maailmalla osoittavat, [Puhemies koputtaa] miten tärkeää on vaalia demokratiaa, [Mauri Peltokankaan välihuuto] sivistystä ja tolkun keskustelua. Meillä päättäjillä täällä eduskunnassa on suuri vastuu myös sanankäytössä. [Mika Niikko: Ja totuuden ylläpitämisessä!] Otetaan asioissa yhteen – lujastikin – mutta arvostakaamme toinen toisiamme ihmisinä ja kollegoina.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

14.20 Ville Tavio ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuosikymmeninä harjoitettu politiikka on vienyt Suomea väärään suuntaan. Paisuvan EU-liittovaltion jaloissa on opittu elämään velaksi. Valtiovarainministeriön tuoreen raportin mukaan Suomi on jäänyt taloudessa jälkeen muista Pohjoismaista. Suomessa julkinen velkaantuminen jatkaa arvion mukaan kasvuaan koronakriisin jälkeenkin, samalla kun monien verrokkimaiden julkinen talous paranee.

Suomen kansantalouden pelastusta on haettu maahanmuutosta. Suomen maahanmuuttopolitiikka ei kuitenkaan perustu korkeasti koulutettuihin asiantuntijoihin. Se perustuu kouluttamattomien ja kielitaidottomien kehitysmaalaisten houkutteluun eri vetovoimatekijöihin. Konsepti Suomesta koko maailman sosiaalitoimistona ja hyväntekijänä on täysin epäonnistunut, mutta vihervasemmisto apupuolueineen jatkaa Suomen kansallisvaltiota tuhoavalla tiellä ideologisista syistään.

Uutena villityksenä on liioiteltu toivo siitä, että ilmastonmuutoksen varjolla Suomeen synnytetään valtava uusi vientimarkkina. Totuus kuitenkin on, että tuokin uusi markkina

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

tulee olemaan kansainvälisesti hyvin kilpailtu ja suomalaisten teknologiatuotteiden vienti vaatii nykyistä parempaa kilpailukykyä.

Perussuomalaiset näkevät, että Suomen talouskasvua on pikaisesti ryhdyttävä parantamaan kilpailukykyä kasvattamalla ja kotimaisuutta korostamalla. Perussuomalaiset uskovat, että myös kevään kuntavaaleissa on pitkälti kyse siitä, mitkä puolueet asettavat politiikkassaan Suomen etusijalle.

Kotikaupunkiin Turkuun tilattiin hiljattain torin pinnan kivetyks kiinalaisesta kivistä, vaikka siis kotimaistakin oli saatavilla. Vastaavasti Turun ja Helsingin seudulle hankittiin kiinalaisia sähköbussseja, samaan aikaan kun suomalainen bussitehdas lopetti tuotantonsa Lahdessa. Valitettavasti näitä esimerkkejä on Suomi täynnä. Tulevaisuudennäkymät parantuvat huomattavasti, kun perussuomalaisella politiikalla asetamme Suomen etusijalle ja alamme panostaa kotimaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten luottamusta tulevaisuuteen on pidettävä yllä näinä vaikeina aikoina. Jatkuva velkaantuminen ja perustarpeiden kustannusten kohottaminen eivät vala uskoa valoisaan tulevaisuuteen. Ihmisiä on nyt kannustettava työntekoon ja yrittäjyyteen. Oman työn tuloksilla pitää voida hankkia kunnollinen asunto ja ajoneuvo, ilman että joutuu elämään jatkuvassa epävarmuudessa ja pelossa siitä, mitä veroja ja maksuja vihervasemmisto seuraavaksi keksii.

Viime elokuussa voimaan astunut bensiinin ja dieselin valmisteveron korotus oli kovempi kuin kertaakaan aiemmin tällä vuosituhanalla. Kasvava verotus haittaa teollista kilpailukykyämme. Kasvavat logistiikkakustannukset ajavat tuotantoa pois Suomesta. [Paavo Arhinmäki: Nyt odotellaan niitä perussuomalaisten vaihtoehtoja!] Esimerkiksi Suomelle tärkeä metsäteollisuus kärsii suoraan Marinin hallituksen veronkorotuksista.

Ainaisten veronkorotusten sijaan kuntien ja valtion tuhlailu on saatava aisoihin. Julkisen rahankäytön lisääminen ei ole kestävä tie elvyttää taloutta, vaan parempana keinona olisivat veronkevennykset. Työntekijöiden, eläkeläisten ja yrittäjien ostovoiman kasvattaminen luo hyvinvointia, kilpailukykyä ja uusia työpaikkoja. [Vasemmalta: Velaksi vai leikkaamalla?]

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin kanssa Suomi on nyt suuressa tienhaarassa. Meidän on pakko määritellä Suomen itsenäisyyden suhde EU:hun. Jos emme sitä itse tee, tekevät muut sen puolestamme, kuten EU:ssa on vähän ollut tähänkin asti. Olemme kotimaassammekin jo niin pitkällä, että liittovaltion kannattajat ovat valmiita pakottamaan suomalaiset veronmaksajat tekemään lahjoituksia muille kriisimaille. Suomen kansa ei hyväksyisi tulonsiirtounionia, mutta hallitus pelkää kansaa eikä uskalla järjestää EU:n tukipaketista kansanäänestystä. Perussuomalaiset eivät hyväksy EU-politiikan varjolla tapahtuvaa veronmaksajien ryöstöä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Arvoisat edustajat, en halunnut keskeyttää edustaja Tavion ryhmäpuheenvuoroa, mutta totean, että olemme linjanneet puhemiesneuvostossa työterveyshuollon suosituksesta, että myös täältä puhujakorokkeelta puhutaan maski päällä. — Edustaja Orpo.

14.26 Petteri Orpo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin uuden vuoden alussa ilmassa on sekä toiveikkuutta että suuria huolia. Yhdysvallat on palaamassa kansainvälisiin pöytiin ja diplomatiaan. Paluu Pariisiin ilmastopöytäkirjaan ja sekä WTO:n

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

että YK:n piiriin on hyvä asia koko maailmalle. Samaan aikaan naapurimme Venäjä luisuu entistä syvemmälle autoritaarisuuteen ja ihmisoikeuksien vastaiselle tielle.

Meillä Suomessa uskotaan rokotteisiin, mutta niitä saadaan edelleen hitaasti maahan. Rajoitukset väsyttävät, mutta niiden noudattaminen on edelleen tarpeellista viruksen torjumiseksi. Koronaviruksen torjunta on jatkossakin meidän kaikkien yhteinen tehtävämme.

Kuluvana, tulevana keväänä on kaksi erityisen tärkeää kokonaisuutta. Ensimmäinen niistä on suomalaisen hyvinvoinnin pelastaminen koronan jälkeen. Ne, jotka haluavat säilyttää hyvinvointiyhteiskunnan rakenteet muuttamattomina, murentavat sitä. [Vasemmalla: Tehän niitä vastustatte!] Ne, jotka haluavat kehittää hyvinvointiyhteiskuntaa, pelastavat sen.

Taloukasvu on ainoa kestävä tapa pelastaa hyvinvointi. Kaikki Suomesta tehty tutkittu tieto varoittaa tällä hetkellä kurjistuvasta tulevaisuudesta, jos talouspolitiikan linja ei muutu. Viimeksi eilen siitä muistutti valtiovarainministeriön virkamiesraportti, viikko sitten talouspolitiikan arviointineuvosto. Tällä hetkellä hallitus näyttää ratkaisevan jokaisen eteen tulevan ongelman joko lisävelalla tai veronkorotuksilla. [Timo Heinonen: Lapset mak-saa!] Velkaa ei voi loputtomasti ottaa, ja ihmisten kukkaroista ei voi enempää verottaa. Hyvinvointi ei synny siitä, että jakaa yhä enemmän yhä vähemmästä, vaan siitä, että luo enemmän jaettavaa. Siksi Suomessa on tehtävä uudistuksia, joilla syntyy työpaikkoja ja joilla yritykset kasvavat ja uskaltavat investoida.

Vasemmistohallitus kokoontuu keskustan pönkäämänä kehysriihen huhtikuussa. Se on samalla hallituksen puolivälin krouvi. Jos hallitus aikoo vielä tehdä jotain, päätöksenteon paikka on riihessä. SDP näyttää valitettavasti nostaneen kädet pystyyn, kun se lähetti va-rapuheenjohtajansa Helsingin Sanomiin tasoittamaan tietä velkaantumisen ja tekemättö-myyden jatkolle.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on esittänyt vaihtoehdon, jolla syntyy enemmän työpaik-koja, ihmisille jää enemmän rahaa käteen palkasta ja eläkkeestä ja Suomi ottaa vähemmän velkaa kuin hallituksen mallissa. Talouden yhtälö on oikeastaan aika yksinkertainen: kun Suomessa ihmisillä on hyvän elämän eväitä, sydän sykkii, talous on hyvässä kunnossa, syntyy työtä ja työpaikkoja. [Jukka Gustafsson: Sydän on vasemmalla! — Keskeltä: Järki on keskellä!] Siitä taasen kertyy jaettavaa, jolla voidaan ylläpitää niitä tärkeitä palveluita, pitää huolta turvallisuudesta, palkata poliiseja, pitää huolta viihtyvyydestä, luonnosta ja harrastusmahdollisuuksista. Keinot tähän ovat tiedossa. Annan muutaman esimerkin:

Mahdollistetaan sopiminen työpaikoilla, jotta yritykset uskaltaisivat palkata lisää työn-tekijöitä. [Timo Heinonen: Ei käy keskustalle!] Puretaan kannustinloukkuja, jotta työn vastaanottaminen ja tekeminen olisi aina kannattavaa, porrastamalla työttömyysturva, ko-rottamalla ulosoton suojaosaa ja opintotuen tulo-ajoja. Palautetaan pieni omavastuu toi-meentulotuen asumismenoihin. [Paavo Arhinmäki: Kasvatetaan leipä-jonoja!] Kevenne-tään tavallisen suomalaisen verotusta ja parannetaan — ei siis heikennetä — kotitalousvää-hennystä. Tehdään työllisyyttä ja tasa-arvoa parantava perhevapaa-uudistus. Panostetaan tutkimukseen ja innovaatioihin. Keinoja siis on.

Arvoisa puhemies! Toinen kevään tärkeä kokonaisuus on sote-uudistus. Sote-uudistuk-sen tarkoituksena oli saada ihmiset jonoista hoitoon ja huolehtia, että rahat riittävät ikään-tyvän Suomen kasvaviin sote-menoihin. Valitettavasti hallituksen maakuntamolokki ei vastaa kumpaankaan näistä ongelmista. Ei ole ihme, että tuoreen tutkimuksen valossa pal-veluiden siirtoa maakunnille kannattaa vain alle neljännes suomalaisista. Viisas kansa, kannattaisi kuunnella. Syy on se, että maakuntamalli kiristää verotusta ja vie palvelut

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

kauemmas ihmisestä. Se lisää byrokratiaa ja vie päätösvallan valtuustoista ministeriöön. [Antti Kurvinen: Haluatteko faktoja?] Kaupungeista tulot lähtevät, mutta velat jäävät. Se romuttaa kaupunkien kyvyn investoida tulevaisuuteen.

Uudistuksessa rakennetaan uutta hallinnon porrasta, vaikka pitäisi ratkaista sosiaali- ja terveyspalveluiden ongelmia. Jonossa ei parane, byrokratia ei ole reseptilääke. Kokoomus haluaa vähemmän hallintoa, parempaa hoitoa ja lyhyempiä jonoja. [Puhemies koputtaa] Uudistus on hoidettavissa helpommin. — Arvoisa puhemies, hetki. — Kokoomus antaisi kunnille vapauden ja vastuun hakeutua laajoihin yhteistyöalueisiin, [Puhemies koputtaa] kuten ne jo suuressa osassa maata ovat tehneet. [Antti Lindtman: Mikäs hallinnon uudistus se on?] Korjataan nykymallin virheitä, ei rakenneta uutta virheineen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkonen.

14.31 Petri Honkonen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Vakava”, ”vakavoituva” — raskaita sanoja, silti tälle maalle totisinta totta. Suomen nykyama on vakava. Näkymä eteenpäin on vakavoituva. [Jussi Halla-aho: Hyvin sanottu!]

Mullistusten aikaa, sitä tämä on ollut, on ja tulee olemaan. Kun varmaa on vain epävarma, tarvitaan ankkuripolitiikkaa. Tulevaisuutta pitää kiinnittää asioihin, jotka ratkaisevat. Tärkeysjärjestyksestä on kyse.

Arvoisa puhemies! ”Turva”, ”työ”, ”tasa-arvo” — kuluneita sanoja, silti tälle maalle ratkaisevia, ankkuripolitiikkaa, kivijalka-asioita. Korona on ongelmien ongelma. Siinä jylläävät samaan aikaan toivo ja huoli. Kylkiäiset ovat työttömyys, velka, kahtiajakautumisen vaara. Ne kytevätkään pitkään.

Ratkaisuissakin kaikki liittyy kaikkeen. Ensin pitää nujertaa korona. Sen jälkeen talous pitää saada nousuun, ihmisille töitä, velka hallintaan, Suomi takaisin jaloilleen, [Perussuomalaisista: Turvetta kattilaan!] mutta kokonaisuutena, niin että kaikki pysyvät mukana, jokainen suomalainen ja koko maa. Kahtiajakautuminen pitää torjua.

Arvoisa puhemies! Tässä on keskustan tärkeysjärjestys myös eduskunta- ja hallituspolitiikkaan: turva, työ, tasa-arvo. [Perussuomalaisista: Entä turve?] Konkreettisemmin: työpaikat ja sote. [Mika Niikko: Kauniita sanoja!] Lisää työpaikkoja on kestäväntä taloudenpitoa. ”Sote valmiiksi” tarkoittaa lisää tasa-arvoa, [Timo Heinonen: Ei yhtään työllisyystointa ole tehty!] lisää tasa-arvoa ihmisten ja maan eri osien välille ja välillä. [Sari Sarkomaa: Heikennetään kaupunkien palveluita!]

Arvoisa puhemies! Ankkurien ankkuri Suomelle onkin tässä. Keskittämispolitiikka on tullut tiensä päähän. On tasapainoon pyrkimisen ja hajauttamisen aika. [Antti Kurvinen: Kokoomus haluaa keskittää!] Alueellinen tasapaino, hajautus ja paikallinen aloitteellisuus antavat suomalaisille turvaa koronan jälkeen tulevien uusien mustien joutsenten varalta. Suomi nousee ja pärjää vain niin, että otamme koko maan voimavarat käyttöön. Tasa-arvo on itseisarvo. Hyvä elämä ei saa olla postinumerosta kiinni. Selkosillakin pitää voida elää, jos ihminen niin toivoo. Suomalaiset ovat jo omilla päätöksillään valinneet hajauttamisen. Väljempi Suomi tekeytyy. Nyt sama pitää ottaa kaiken politiikan perustaksi, ja kuntavaaleissa keskittämispolitiikalle pystytään laittamaan lopullisesti piste. [Antti Kurvinen: Kyllä!]

Arvoisa puhemies! Jos joku on tämän sumun keskellä selvää, se on: vain yhteistyö kantaa. Iso maailma on näyttänyt, mihin vastakkainasettelu ja vihankylvö johtavat. ”Yhteenkuuluvuus”, ”yhteisyys”, ”yhtenäisyys” — juhlavia sanoja, silti tälle maalle elintärkeitä,

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

menneisyydessä, nyt ja tulevaisuudessa. [Jukka Gustafsson: Ihan mielellään sanoo, että hyvä puhe, todella oli!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kari.

14.36 Emma Kari vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Jos joku olisi viime helmikuussa kertonut, mitä vuoden aikana tulee tapahtumaan, harva meistä olisi uskonut. Varoituksista huolimatta me emme osanneet odottaa tätä. Puimme maskit. Otimme etäisyyttä. Lopetimme halaamisen. Yhtäkkiä me muutimme koko elämämme pitääksemme toisemme turvassa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Siinä on myös jotain kaunista, että maailmanlaajuisen kriisin keskellä me suomalaiset menimme metsään. Lähimetsistä ja luontopoluista on tullut paikkoja tavata ystäviä, naapureita, isovanhempia. Tuntemattoman edessä metsät antoivat meille turvasataman. Tuntuu oikealta, että me suojelemme juuri tässä hetkessä enemmän metsiä, soita ja lintuvesiä kuin koskaan aikaisemmin. Samalla me olemme ymmärtäneet yhä selvemmin sen, että asioiden on muututtava. Me alamme nähdä kestävämmän elämäntapamme seurauksia.

Koronan jälkeen maailma ei tule olemaan ennallaan. Me päätämme, miten rakennamme sen uudestaan. Kestämätön talous on uudistettava vihreäksi. Luonnon ja ilmaston on määritettävä rajat tehdylle politiikalle. Ilmastokriisiä ei torjuta yhdellä päätöksellä. Tulevien investointien, uusien tukien ja normien on oltava ilmastotekoja. Kevään puoliväliriihessä käymme läpi, kuinka pitkälle olemme päässeet polulla kohti hiilineutraalia Suomea, ja me pidämme huolen siitä, että vielä puuttuvat askeleet otetaan.

Människor kan lita på att vi förstår allvaret av pandemin, klimatkrisen och utarmningen av naturens biologiska mångfald. Och vi gör vad som behövs.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Monelle tämä vuosi on ollut raskas. Yksinäisyys on osunut. Ikävä on kuluttanut. Näkymättömän ja tuntemattoman pelko on ahdistanut. Ja kyse ei ole vain pandemiasta. Jo ennen koronaa mielenterveyden ongelmat nousivat suurimmaksi syyksi jäädä työkyvyttömyyseläkkeelle, ja yhä useampi jää sairauslomalle mielenterveysyistä. Uupumisesta on tullut uusi kansantauti. Erityisesti nuoret ja naiset näyttävät vetävän itsensä ääri rajoille.

Me olemme jo tehneet ja tulemme tekemään useita työllisyystoimia. Näiltä toimilta kaatoa kuitenkin pohja, jos työelämässä olevat tippuvat kiihtyvällä vauhdilla sieltä pois. Vihreät haluavat kääntää mielenterveysongelmien takia työelämästä tippuvien määrän selvään laskuun. Tavoitteena pitää olla mielenterveysyistä työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrän puolittaminen. [Sari Sarkomaa: Missä terapiatakuu viipyy?] Tämä lisäisi työmarkkinoilla olevien ihmisten määrää lähes 10 000 henkilöllä. Se jos jokin olisi kova työllisyystoimi.

Työhyvinvoinnin, empatian ja työssäjaksamisen tulee olla työllisyyspolitiikan kovaa ydintä. Meidän on madallettava kynnystä hakea apua, meidän on tuotava inhimillisyyttä työelämään, ja meidän on kevennettävä erityisesti naisten taakkaa tukemalla vastuun jakamista kotona.

Samalla meidän on pidettävä huolta, ettei tämä aika vie mahdollisuuksia heiltä, jotka eivät vielä edes ole työelämässä. Helsingissä varoituskellot jo soivat, kun ammatillisten

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

opintojen keskeyttäminen on lisääntynyt selvästi etäopetuksen jatkuessa kuukaudesta toiseen. Me tarvitsemme matalan kynnyksen apua nuorille ja lapsille. Me tarvitsemme lisää tukea niin päiväkoteihin kuin kouluihin, ja meidän on torjuttava pandemiaa niin, että päävastuun kantavat aikuiset, eivät lapset.

Moni voi kysyä, miksi baarit ovat auki mutta monen lapsen harrastuspaikka on joutunut sulkemaan ovensa [Mika Niikko: No miksi?] tai miksi ravintolat voivat jatkaa mutta museot ja teatterit eivät. Suomalaiset ovat valmiita joustamaan paljon, mutta meidän tässä salissa on pidettävä rajoitukset oikeudenmukaisina. [Sari Sarkomaa: Mikä oli vihreiden kantaa tähän?]

Arvoisa puhemies, ärade talman! Itselleni tämä on ensimmäinen viikko eduskunnassa vanhempainvapaan jälkeen. Vauvan kanssa vietettyjen kuukausien aikana olen huomannut usein miettiväni myös sitä, miten ihmiset tässä talossa jaksavat, sillä aika armottomalta tämä politiikka kotisohville näyttää. Samalla olen lämmöllä ajatellut viime kevättä, jolloin tosipaikan edessä me työnsimme hetkeksi puoluekirjat sivuun ja aloimme yhdessä ohjata tätä maata turvaan. Kriisissä ihmiset tässä talossa näyttivät parhaat puolensa. Ja ystävät, kaiken huomioiden me olemme pärjänneet hyvin. Suomi on pärjännyt hyvin.

Kriisin pitkittyessä yhä useampaa alkaa väsyttää, siksi meillä — yhdessä — on jälleen näytön paikka. Me voimme omalla toiminnallamme pitää yllä ihmisten luottamusta, vähentää pelkoja, vähentää epäluuloja ja vähentää vihaa. Me päätämme, miten me toisistamme ja toisillemme puhumme. Me päätämme, millaista tulevaisuutta me olemme rakentamassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

14.41 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 1990-luvun laman varjo on pitkä. Se on niin pitkä, että varjon alla on edelleen moni laman lapsi ja nuori. Vielä lähes 20 vuotta myöhemmin lama näkyy mielenterveysongelmina, työttömyytenä ja osattomuutena. Moni silloin konkurssin tehnyt on edelleen velkojen painama. 1990-luvun Suomi ei onnistunut laman hoidossa niin kuin olisi pitänyt. Tämä kriisi, joka on nyt käsillä, uhkaa jälleen kokonaista sukupolvea lamalla, työttömyydellä ja syrjäytymisellä. Meidän on yhdessä tässä salissa tänä keväänä hoidettava asiat paremmin.

Arvoisa rouva puhemies! Me suomalaiset, kaikki yhdessä, olemme toistaiseksi onnistuneet terveydellisesti ja taloudellisesti paremmin kuin suurin osa maailman maista. Silti olemme joutuneet kokemaan paljon kärsimystä. Moni on menettänyt työpaikkansa, tilapäisesti tai pysyvämmmin. Yrittäjät ja työntekijät ovat olleet vaikeuksissa. Erityisen rajusti rajoitustoimet ovat iskeneet kulttuurialaan ja tapahtuma-aloihin sekä palvelualoille.

Korona on ollut myös luokkasidonnaista. Osalla työt ja palkanmaksu ovat jatkuneet normaalisti, vain koti on muuttunut konttoriksi. Samaan aikaan toiset ovat matkustaneet edelleen joukkoliikenteellä töihin ja ovat olleet alttiita virukselle työskennellessään kasvokkain ihmisten kanssa: hoitajat ja muu sairaaloiden ja hoivakotien henkilökunta, kaupan kassat, lastenhoitajat, opettajat, rakennustyöläiset — muutamia mainitakseni. Kolmannet taas ovat joutuneet hakemaan ruokaa leipäjonoista, kun työt ovat loppuneet kuin seinään.

Arvoisa rouva puhemies! Samalla kun koronaa vastaan annetaan tänä keväänä rokotteita, on meidän etsittävä vastalääkkeitä koulupudokkuuteen, mielenterveysongelmiin ja syrjäytymiseen. On selvää, että erityisesti lasten ja nuorten huolet ovat koronan takia lisää-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

tyneet. Kyselyiden mukaan erityisesti pienituloisissa perheissä murheet ovat kasvaneet. Meille aikuisille kuukausi tai kaksi ei ole lopulta pitkä aika. Lapsille ja nuorille se on ikuisuus. Lapsiin kohdistuvat rajoitustoimet voivat olla todella suuria terveydellisiltä ja sosiaalisilta haittavaikutuksiltaan. Rajoitustoimia tarvitaan, mutta niiden pitäisi kohdistua ennen muuta meihin aikuisiin, jotta lasten ja nuorten elämää tarvitsisi rajoittaa niin vähän kuin mahdollista. [Timo Heinonen: Miksi teette toisin?]

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitolle on erittäin tärkeää, että yhteiskunnan turvaverkkoja vahvistetaan. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Siksi akuutin kriisin jälkeen Suomi tarvitsee huolellisen toipumisohjelman.

Lapset ja nuoret tarvitsevat pienempiä luokkia, tukiovetusta, kerhotoimintaa ja harrastuksia jokaiselle, lisää turvallisia aikuisia arkeen. Näin varmistamme, että korona-ajan lapsilla on valoisa tulevaisuus. Meidän pitää torjua se varjo, jonkalainen lankesi 1990-luvun laman lapsien päälle.

Koronakriisin aiheuttama hoitovelka on valtava. Monia pitää tukea kouluttautumaan ja löytämään uusi työ. Koronakriisistä kärsineet tulevat vielä pitkään tarvitsemaan lisätukea, ja on meidän tehtävämme varmistaa, että he myös saavat sen. Emmekä saa unohtaa heitä, joiden tilanne oli erityisen hankala jo ennen korona.

Arvoisa rouva puhemies! Koronapandemia on kestänyt kohta jo vuoden, eikä se ole vielä läkään ohi, vaikka kovasti niin haluaisimme. Keväästä voi tulla vaikea, ennen kuin saamme rokotekattavuuden — toivottavasti kesän aikana. Vaikka saisimme koronaepidemian rokotettua pois, koronakriisin hoito tulee jatkumaan vielä vuosia. Siihen tarvitaan meiltä sellaista yhtenäisyyttä, jolla olemme itse epidemiaakin pyrkineet nujertamaan. Näitä päätöksiä tehdään täällä eduskunnassa mutta [Puhemies koputtaa] vielä konkreettisemmin kotikunnissamme.

Arvoisa rouva puhemies! Me voimme [Puhemies koputtaa] ja pystymme rakentamaan koronakriisin jälkeen kestävä yhteiskunnan — yhteiskunnan, joka on sosiaalisesti, [Puhemies koputtaa] taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä. Siihen vaaditaan meitä kaikkia [Puhemies koputtaa] täällä eduskunnassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

14.47 **Anders Adlercreutz r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Trivialisointi ja karrikointi on helppoa, samoin ihmisten ja ihmisryhmien lokeroiminen. Ummistamme silmämme ja vetoamme ennakkoluuloihin ja ennakkokäsityksiin. Se on tuttua meille kaikille politiikantekijöille. Ja vaikka tiedämme liiankin hyvin, mihin se johtaa, emme aina pysty vastustamaan kiusausta. Mutta silmien ummistaminen tosiasioilta eli todellisuudelta ei vie eteenpäin. Se johtaa epäolennaisiin ja toisarvoisiin toimenpiteisiin todellisten ja konkreettisten sijaan.

När vi inleder arbetet i år är det bra att se var vi står, att se fakta, vad vi har gjort och vad vi har framför oss. Inte vad vi tror, vad vi befärrar, utan vad vi vet. Inför coronakrisen hade vi inget facit. Alla länder stod inför en helt ny uppgift. Också vi, också denna regering och riksdag.

Vi har inte i dag ett slutbetyg att ta till, men vi kan avlägga en mellanrapport. Finland kan i dag skatta sig lycklig för att vara ett av de länder som kommer ut ur krisen med minst blesyrer. Vi har klarat oss bra enligt alla mätare — både de epidemiologiska och de ekono-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

miska. Vår sjukvård har prövats, men hållits igång. Vår ekonomi har gungat, men klarat sig.

Arvoisa puhemies! Viime vuonna tehtiin jo konkreettisia rakenteellisia uudistuksia, joiden tulokset näkyvät tänä vuonna.

Se, että jokaisella lapsella taas on subjektiivinen oikeus täysipäiväiseen varhaiskasvatukseen, on iso tasa-arvokysymys. Se hyödyttää kaikkia.

Oppivelvollisuuden pidentäminen on merkittävä uudistus. Se on rakenteellinen koulutusuudistus, jota sekä opettajat että ekonomistit kannattavat — jo se itsessään on harvinaista. Se on satsaus nuoriin.

Syksyllä päätettiin monista konkreettisista työllisyyttä parantavista toimenpiteistä, jotka pysyvällä tavalla vievät työmarkkinoiden tasapainoa myönteiseen suuntaan. Eläkeputki lakkautetaan ja samalla yli 55-vuotiaita kannustetaan ja tuetaan aktiivisuuteen työmarkkinoilla ja jaksamiseen työelämässä.

Jo nyt tämä hallitus — epidemiologisesta ja taloudellisesta kriisistä huolimatta — on tehnyt yhtä merkittäviä toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi kuin edellinen hallitus koko hallituskautensa aikana. Edellisen hallituksen aloittamaa työtä on jatkettu.

Ärade talman! Också regeringens halvtidsgranskning i april kommer att ha fokus på åtgärder som höjer sysselsättningsgraden. SFP och svenska riksdagsgruppen vill se lokala avtal. Vi vill se en utvidgning av hushållsavdraget. Vi vill förbättra sysselsättningstjänsterna och se över det inkomstrelaterade arbetslöshetsunderstödet. I en situation där den internationella konjunkturen är svår att förutspå är det väsentligt att vi själva gör allt vad vi kan för att säkerställa en dynamisk och konkurrenskraftig ekonomi.

Coronakrisen resulterade förra året i ett rekordstort underskott, men det verkar bli mindre än befarat. Att det har krympt något är bra eftersom det betyder att vi snabbare kan nå en balans i den offentliga ekonomin. Under våren måste den vägkarta som åtgärddar hållbarhetsunderskottet uppdateras och konkretiseras. I sinom tid — inte nu — behövs också förnuftiga, välavvägda anpassningsåtgärder.

Ärade talman! Det är viktigt att vi 2021 ser vår roll i Norden, men också vår roll i Europa.

Arvoisa puhemies! Suomesta tuli vuodenvaihteessa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa. Koronaepidemia ja sen myötä tehdyt rajoitukset eivät saa sokaista meitä pohjoismaiselta yhteistyöltä. Päinvastoin Suomen puheenjohtajuuskaudella meidän tulee elävöittää pohjoismaisten naapureidemme välisiä suhteita. Meidän tulee vahvistaa maailman parasta yhteisöä ja maailman vahvinta aluebrändiä. Koronasta huolimatta, ja erityisesti tämän mullistavan pandemian jälkeen, on yhtä tärkeää kuin ennenkin, että ihmiset ja yritykset voivat toimia vapaasti Pohjoismaissa ja että me yhdessä samanmielisten naapureidemme kanssa pyrimme vastaamaan yhteisiin haasteisiimme.

Arvoisa puhemies! Aloitin puhumalla yksinkertaistuksista, joita usein teemme politiikassa retoriikassa. Sellainen ajatus, että me nykymaailmassa voisimme valita olla kantamatta globaalia vastuuta tai vastuuta ympäristöstä, on täysin vieras RKP:lle. Ajatus siitä, että voisimme harjoittaa politiikkaa, joka ei perustu oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, on mahdoton. Nämä ovat universaaleja arvoja, jotka ohjaavat ja joiden tu-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

lee ohjata Suomen politiikkaa hallituksen kokoonpanosta riippumatta. Arvoisa puhemies, ärade talman, ne eivät vie vasemmalle tai oikealle, ne vievät eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

14.52 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, värderade talman! Koronakriisistä huolimatta eduskunnan ja hallituksen pitää pystyä tänä vuonna tekemään monia tärkeitä päätöksiä, joiden vaikutus tulee näkymään kauas tulevaisuuteen. Suomi on selvinnyt koronasta tähän asti hyvin. Vaikka jokainen kuolemantapaus on tragedia, ovat Suomen kuolleisuusluvut pysyneet alhaisina verrattuna moneen muuhun maahan. Iso kiitos tästä kuuluu suomalaisille, jotka ovat toimineet erittäin vastuullisesti. Myös yritykset ja yhteisöt ovat samoin kantaneet vastuunsa. Suomen hallitukselle kuuluu myös kiitos, ja vaikka virheitä on sattunut, on vaikea tilanne pysynyt kutakuinkin hallinnassa.

Koronan hoidossa selkein kritiikin kohde on se, että hallitus on jatkuvasti pyrkinyt välttelemään vastuuta. Vastuuta tehdyistä päätöksistä ja virheistä on sysätty milloin toisten ministereiden, milloin virkamiesten ja milloin eduskunnan harteille. Ennätysuurta velanottoa on perusteltu koronalla, vaikka rahaa on syydetty moniin sellaisiin hankkeisiin, joilla on hyvin vähän tekemistä koronan kanssa.

Muistutamme, että hallitus on vastuussa kaikista toimista ja pääministeri taas on vastuussa koko hallituksen toiminnasta. Tällaisessa tilanteessa tarvitaan johtajuutta. Kunnollisella johtamisella ei olisi ollut nähdyn kaltaista vitkuttelua tarvittavan lainsäädännön kanssa ja rokotestrategiatkin olisi valmisteltu hyvissä ajoin ennen kuin tilanne on päällä.

Värderade talman! Finland ligger långt efter i utvecklingen i förhållande till jämförbara referensländer på grund av en alltför långsam produktivitetstillväxt och låg sysselsättning. I stället för skattehöjningar behövs nu reformer för att få igång tillväxten. Redan genom att tala om nya skattehöjningar eller om minskad arbetstid och andra åtgärder som försämrar konkurrenskraften avskräcker regeringen företag från att investera och anställa. Finländska företag behöver en stabil och uppmuntrande atmosfär och driftsmiljö. Förstör inte detta.

Arvoisa puhemies! KD-eduskuntaryhmä vetoaa hallitukseen: kuunnelkaa asiantuntijoita ja kiinnittäkää huomiota lainvalmisteluun. Hallitus on siirtänyt työllistämispäätöksiä eteenpäin, mutta tarve päätöksille ei häviä sillä mihinkään. Pelkät päätöspäätökset eivät myöskään riitä. Tarvitaan kokonaisvaltaista politiikkaa, jolla pidetään talouden pyörät pyörimässä. Sen sijaan hallitus on muun muassa korottanut polttoaineveroa ja heikentänyt kotitalousvähennystä. Pelkät puheet uusista veronkiristyksistä, työajan leikkaamisesta ja muista kilpailukykyä heikentävistä toimista vähentävät yritysten halua investoida ja työllistää. Suomalaiset yritykset tarvitsevat vakaan ja kannustavan ilmapiirin ja toimintaympäristön. Älkää pilatko sitä.

Valtiovarainministeriö julkaisi tällä viikolla raportin Suomen talouden tilanteesta. Olemme jääneet jälkeen verrokkimaiden kehityksestä hitaan tuottavuuskasvun ja alhaisen työllisyysasteen takia. Veronkiristysten sijaan tarvitaan uudistuksia, joiden avulla saadaan kasvua, mutta sen sijaan hallitus suunnittelee lisää veroja ja maksuja. Hallituksen kaavailema maakuntaveron ja verotusoikeuden antaminen Brysseliin lisäävät entisestään suomalaisen työntekijän ja yrittäjän taakkaa.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Lopuksi, arvoisa puhemies: Kuluva kylmä talvi on hyvä muistutus energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden merkityksestä. Turpeen käytön nopea alasajaminen oli paha virheliike, josta joudumme vielä maksamaan kovaa hintaa. Ympäristöä ja ilmastoa ei pelasteta sillä, että käytämme venäläistä puuhaketta ja kivihiiltä lämmöntuotantoon kotimaisen turpeen sijasta. [Jussi Halla-aho: Viisasta puhetta!] Sähköntuotannon kanssa olemme niin ikään pulassa ilman naapureista ostettavaa energiaa. Voimmeko me tulevana talvena luottaa Ruotsiin, joka on ajanut ydinvoimalansa alas, [Puhemies koputtaa] tai Venäjään, jonka poliittinen tilanne on kaikkea muuta kuin vakaa? [Puhemies koputtaa] Nyt tarvitaan päätöksiä kotimaisen energiantuotannon lisäämiseksi ja huoltovarmuuden parantamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Harkimo — poissa. Nyt käynnistämme debatin, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa puheenvuoron, painamaan V-painikkeella vastauspuheenvuoroa.

Ja tähän alkuun annan edustaja Ano Turtiaiselle 2 minuutin puheenvuoron.

14.58 Ano Turtiainen at (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko maailmaa riivaava vastakkainasettelu tulee maustamaan ennen näkemättömän rajusti myös nyt alkavia kevätkauden valtiopäiviä. Kertaakaan aikaisemmin rauhamme aikana emme ole olleet näin kahtiajakautuneet oikean ja vasemman välillä, eli oikean ja väärän. Kun tuhlaava vasen on päättämässä asioistamme ja härskisti käyttää epävakaa tilannetta edukseen, on samaan aikaan täysin käsittämätöntä, kuinka munattomaksi oppositio on osoittautunut — madellaan vasemmistomedian jaloissa ja hiljaisuudella hyväksytään hallituksen älyttömät poikkeustoimet, joilla kuritetaan yrityksiä ja kansalaisia ja jopa tapetaan yritystoimintaa. [Välihuutoja]

Hyvät kollegat, vallan pitäisi olla kansalla. Siksi meidät on tänne valittu. Valitettavasti, hyvät kollegat, teidän heikkoutenne johdosta vallan on ottanut media. Te polvistutte sen edessä, ja te pelkätte joutuvan sen mustamaalaksi. Median painostamana te jopa peitätte kasvonne kiinalaisten valmistamilla vasemmiston poliittisilla tunnuksilla. [Välihuutoja]

Hyvät kollegat, kaikki älyttömyys on aina kaatunut omaan mahdottomuuteensa, ja niin tulee tällekin hulluudelle käymään. Nyt on aika alkaa rohkeaksi — heitetään se kiinalainen maski naamalta ja aletaan edustamaan kansaa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Turtiainen, huomautan siitä, että tässä salissa puhutaan asiallisesti ja kohteliaasti.

Mielestäni tämä oli ihan asiallista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Jatkamme debattia. Seuraavaksi edustaja Lindtman.

15.00 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy heti alkuun todeta, että varmasti moni meistä tuntee tai tietää jonkun, joka on riskiryhmässä tämän koronan suhteen, ja se, että me kaikki pidämme maskia ja huolehdimme hygieniasta, on välittämistä heidän, meidän kaikkien läheisten terveydestä. Uskon, että tämän viestin koko tämä sali haluaa toivottavasti lähes yksimielisesti välittää.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää, niin kuin pääministeri totesi, että talouspolitiikassa painopiste on kasvun ja työllisyyden tukemisessa, niin että ei tule menetettyjä vuosia, ja tässä tämä kuntien tukeminen on aivan olennaista. Ne, jotka samaan aikaan täällä moitiskelevat velkaantumisesta, tosiasiaa haastavat sen talouspolitiikan, jota hallitus on tehnyt. Nyt muistutan, että näillä kuntien tukipaketeilla on todella estetty leikkaukset palveluihin ja on estetty myöskin tuloverojen korotukset. Olisinkin kysynyt valtiovarainministeriltä: miten arvioitte, jos kunnissa olisi käynnistynyt tällainen veronkorotusten aalto, [Puhemies koputtaa] miten se olisi vaikuttanut kansalaisten ostovoimaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho. — Pitää avata se mikrofoni itse.

15.01 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vuosi 20 oli vaikea suomalaisille, mutta poliittisesti helppo hallitukselle. Korona antoi verukkeen lykätä kaikki julkiseen talouteen, työllisyyteen ja muihin kroonisiin ongelmiin liittyvät päätökset hamaan tulevaisuuteen. Lainahana on ollut auki, ja rahaa onkin ollut rajattomasti jaettavana.

Toiseen samanlaiseen vuoteen meillä ei ole varaa. Ongelmia ei voi väistellä sillä argumentilla, että koronan hoito on parasta talouspolitiikkaa. Yrittäjyydelle ja työlle on luotava edellytyksiä keventämällä suomalaisten kohtuutonta verotaakkaa ja kustannuksia. Tämä onnistuu vain karsimalla ja priorisoimalla menopuolta: ei miljardeja Etelä-Eurooppaan, kehitysapuun tai haitallisen maahanmuuton rahoittamiseen. Ikävä kyllä punavihreän hallituksen prioriteettilista on korona-aikanakin [Puhemies koputtaa] päinvastainen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

15.03 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos työttömyys oli 80-luvun alussa noin 4 prosenttia, niin se oli viimeisen viiden vuoden aikana yli kaksinkertainen tähän nähden. Avointen työpaikkojen määrä on ollut sama. Tätä tarkoittaa rakenteellinen työttömyys, joka on Suomen kirous. Tämä kuvaus löytyy muun muassa talouspolitiikan arviointineuvoston tuoreesta raportista.

Arvoisa puhemies! Eikö tämä olekin suurin köyhyyden syy Suomessa? 100 000 ihmistä voisi päästä töihin. Rakenteellisen työttömyyden nostaa kärkeen myös valtiovarainministeriön eilinen virka-arvio: ”Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia on mahdollista vähentää lisäämällä työn vastaanottamisen kannustimia sekä työvoiman alueellista ja ammatillista liikkuvuutta.”

Arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, yhdyttekö te ministeriönne arvioon lääkkeistä, myös karvaista niistä? Tavoitteemme on varmasti yhteinen, hyvinvointivaltion pelastaminen umpikujalta, mutta voidaanko veronmaksajien määrää [Puhemies koputtaa] lisätä riittävästi ilman työttömyysloukkujen hillitsemistä? Oletteko siihen valmis?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kurvinen.

15.04 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Keskustan katse on pitkälti jo koronan jälkeisessä ajassa — voisikin sanoa, että aamunkoitossa, joka siellä sarastaa koronan jälkeen. Suomi täytyy saada koronan raunioista nousuun, eikä vain taloudelliseen nousuun vaan myös sosiaaliseen ja inhimilliseen nousuun. Yhteiskunnan ehey-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

destä on huolehdittava, kaikki pitää pitää mukana. Tässä hengessä tarvitaan myös rajat ylittävää yhteistyötä, esimerkiksi yhteistyötä porvarillisten puolueiden ja vasemmistopuolueiden välillä, jota esimerkiksi tämä nykyinen menestyvä punamultahallitus edustaa. [Naurua oikealta]

Puhemies! Monissa perheissä ja monilla yrittäjillä on unettomia öitä velkaongelmien takia. Keskusta pitää erittäin tärkeänä, että me uudistamme konkurssilakia ja ulosottoa inhimillisemmäksi mahdollistamaan ihmisille uuden alun.

Puhemies! Koronan jälkeinen todellisuus näyttää, että aluepolitiikka on tekemässä renessanssia. Monipaikkaisuus, etäopiskelu, sote-maakunnat tulevat, [Puhemies koputtaa] seutukaupunkipolitiikkaa, maakuntakeskuksia kehitetään [Puhemies koputtaa] innovatiivisilla sopimuksilla, jotka teemme tänään julkisesti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja muistutan jälleen tästä minuutin ajasta. — Seuraavaksi edustaja Essayah.

15.05 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen itsensä tilaamassa valtiovarainministeriön raportissa on paljon karua luettavaa. Suomi on todellakin tippumassa muiden Pohjoismaiden ja verrokkimaiden kelkasta niin bkt:n kasvun, työllisyysasteen kuin myöskin työn tuottavuuden kohdalta. Nämä kaikki ovat meille heikkoja näkymiä tarjoavia lukuja.

Sinällään tarpeellinen hoitajamitoituksen nosto ja ideologinen oppivelvollisuusiän nostaminen ovat esimerkkejä siitä, millä tavalla hallitus on kippaamassa pysyviä julkisia menoja tulevien kuntapäätäjien syliin: alirahoittamalla nämä uudistukset ja jättämällä valtionosuudet vajaaksi.

Arvoisa puhemies! Millä tavalla hallitus aikoo nyt tähän valtiovarainministeriön raporttiin suhtautua? Otatteko ne toimenpiteet tosissanne? Aikooko pääministeri noudattaa näitä avausehdotuksia, mitä sieltä raportista nousee esille? Nämä ongelmat ovat suomalaisessa yhteiskunnassa [Puhemies koputtaa] pitkään olleet tiedossa. Nyt tarvitaan tekoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kari, Emma.

15.07 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kaikkia niitä rakentavia puheenvuoroja, joita tässä salissa on käytetty — ja kaikkia teitä edustajia, jotka otatte tämän tilanteen tosissaan. Kyllä se viesti tästä salista ulos on selkeästi tällä hetkellä se, että me kaikki kannamme yhdessä vastuuta ja me pidämme toisistamme huolta. Tässä ei ole kyse mistään vitsistä. Tässä on kyse suomalaisten ihmisten hengen ja elämän turvaamisesta. Yhdessä tästä selvittää, kuten pääministeri hyvin totesi.

Samaan aikaan on hyvä pohtia myös sitä, miten tästä akuutista kriisistä mennään eteenpäin. Tällä hetkellä näyttää selvältä se, että juuri ne maat pärjäävät, jotka uskaltavat investoida puhtaisiin investointeihin ja korkeaan osaamiseen. Samalla pärjäävät ne maat, jotka pystyvät pitämään tukiverkkonsa kunnossa ja ihmisistään huolta. Nämä ovat ne asiat, joista tämä hallitus pitää huolta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

15.08 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ryhmäpuheessaan vaativat yhtä aikaa sekä veronkevennyksiä että velanoton vähentämistä mainitsematta samaan aikaan yhtä ainutta leikkauskohdetta palveluihin, mitä he ovat esittämässä. Heillä on taikaseinä, josta he jakavat veronalennuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus on huomattavasti rehellisempi. Kokoomus kertoi leikkaavansa työttömyysturvasta. Kokoomus kertoi haluavansa toimeentulotukeen omavastuun asumisesta. Sen seuraus on leipäjonojen piteneminen. Kokoomus haluaa ihmisiä leipäjonoihin. [Kai Mykkäsen välihuuto — Timo Heinosen välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitto sen sijaan haluaa rakentaa kestäväää työllisyys- ja talouspolitiikkaa. Se syntyy koulutuksesta, tutkimuksesta ja tuotekehityksestä, investoinneista. Vientiteollisuuden mahdollisuuksia on juuri puhtaassa teknologiassa, ilmastoto- ja ympäristömyönteisessä teollisuuspolitiikassa. [Puhemies koputtaa] Tähdätään yhdessä siihen ja nostetaan sillä Suomea.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

15.09 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Rakenteellista työttömyyttä aiheuttaviin kysymyksiin pitää tietenkin tarttua ihan suhdanteessa kuin suhdanteessa. Koskaan ei ole väärä aika tarttua niihin. Eva teki raportin maahanmuuttajanaisten työllisyydestä, joka julkaistiin tässä ihan hiljattain, ja siinä todettiin muun muassa se, että maahanmuuttajanaiset kerta kaikkiaan työllistyvät Suomessa hyvin heikosti. Samat kansalaisuudet työllistyvät huomattavasti huonommin täällä kuin Ruotsissa. Esimerkiksi venäläisten naisten kohdalla ero on 20 prosenttiyksikköä eli 50 prosenttia Ruotsin eduksi. Se on huikea ero. Tähän pitää jollain tavalla tarttua, pohtia, mikä on se rakenteellinen kysymys meidän yhteiskunnassamme, joka johtaa siihen, että työntekijä ja työpaikka eivät löydä toisiansa.

Toinen kysymys, joka myöskin aktualisoitui tässä ennen vuodenvaihdetta, on ulkomaisen työvoiman saatavuus Suomessa. Oli eräs tapaus, jossa ulkomaalainen osaaja, startup-yrittäjä, ei saanut oleskelulupaa Suomessa, ei saanut työskennellä täällä... [Puheenvuoro keskeytyy puheajan ylityttyä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

15.10 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin haluaisin kysyä pääministeriltä sitä, miten te reagoitte ja vastaatte valtiovarainministeriön virkamiesten ja talouspolitiikan arviointineuvoston vakaviin huoliin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta.

Mutta toinen asiani koskee vielä sotea. Piti lyhentää hoitojonoja ja varmistaa, että rahat riittävät. Nyt näyttää siltä, että kumpikaan ei toteudu. Kunnilta viedään rahat ja valta. Ei tule laaja-alaisia maakuntia, vaan tulee hallintorakennelma, jota ohjataan ministeriöstä. Samaa aikaan, jos ajatellaan kenttää, hoitohenkilökunta tekee erittäin kovassa paineessa tällä hetkellä töitä. Meillä on sairausvelkaa, joka pitää purkaa, ja siinä samaan aikaan heidän pitäisi pystyä valmistelevaan siirtymistä uuteen sote-malliin. Eikö nyt olisi kerta kaikkiaan aika ottaa aikalisä, viheltää poikki tämä sote-mallin käsittely, vetää se takaisin, korjata virheitä, ottaa uusi alkua ja sen jälkeen, kun tämä koronan aiheuttama sairausvelka on hoidettu, palata asiaan.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

15.11 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, hyvä pääministeri, että te saatte hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan kuulostamaan kovin helpolta ja yksinkertaiselta, [Paavo Arhinmäki: Sitä se ei ole!] ikään kuin kukaan ei voisi sitä vastustaakaan mistään syystä. Me kuitenkin tiedämme, että sen aikaansaaminen vaatii aika massiivisia kustannuslisäyksiä monellekin sektorille, esimerkiksi autoiluun, ja niistä sitten jotkut ovat jopa eri mieltä — niin ymmärtääkseni hallituksen sisälläkin kuulemma.

Mutta haluan nyt itse nostaa tässä esille vähän tällaisia laajempia, ehkä perustavanlaatuisia ongelmia siinä suhteessa, että niihin me suomalaiset voimme itse vaikuttaa, toisin kuin globaaliin ilmastomuutokseen. Täällä on puhuttu mielenterveysongelmista. Miksi niistä on tullut suomalainen kansansairaus? Miksi hoitajat, joihin edellisessäkin puheenvuorossa viitattiin, eivät viihdy työssään? Miksi suomalainen hitsaaja on työtön samaan aikaan, kun sanotaan, että on työvoimapula? Miksi me tarvitsemme niitä kiviä Kiinasta? Miksi kaikkialla koko ajan pelotellaan ikääntymisellä ja sen vaikutuksilla, [Puhemies koputtaa] mutta samaan aikaan tuntuu, että jotkut haluavat [Puhemies koputtaa] heikentää myös perheiden tilannetta, esimerkiksi sitä, että hoitaa omat lapsensa [Puhemies: Aika!] kotona?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

15.13 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme tämän vuoden aikana todella konkreettisesti nähneet, miten terveys ja talous nivoutuvat kiinteästi toisiinsa. Se on toki aiemminkin ollut tuttua, mutta nyt se on tullut kouriintuntuvalla tavalla esille. Me tiedämme, että jos taloutta hoidetaan hyvin, silloin meillä on varaa hyvään terveydenhuoltoon, mutta on myös toisinpäin: kun me huolehdimme terveydestä, meillä on innostunut, työkykyinen työvoima, me elämme pitkään, yhteiskunnassa on aktiivisuutta. Ei ole mikään poliittinen iskulause tai vaaliasia puhua hoitotakuusta. Se on asian tuntijoiden näkemys siitä, miten kehittyneissä maissa terveydenhuoltoa tulee rakentaa niin, että perusterveydenhuolto on se kivijalka, jonka päälle koko muu terveydenhuoltojärjestelmä rakentuu. Tässä viime viikkoina ovat usein olleet esillä kaksi valtiota, jotka ovat niitä harvoja, jotka ovat tehokkaampia kuin Suomi terveydenhuollossa: Israel ja Singapore. Molempien [Puhemies koputtaa] valtioiden terveydenhuolto nojautuu erittäin vahvaan julkiseen [Puhemies koputtaa] perusterveydenhuoltoon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Häkkänen.

15.14 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kasvun kiihdyttämisen osaltahan ongelma on se, että samaan aikaan Suomen talouden rakenteiden ongelmat ja väestörakenneongelmat tuovat jo valmiiksi velkavuoren ja kasvua pitäisi pystyä kiihdyttämään ilman kiihtyvää velkaantumista samaan aikaan. Sehän on tämän valtiovarainministeriön raportin ydinviesti, ja tähän kokoomus on esittänyt mallia, joka lähtee hyvin samoista keinoista ja toimenpiteistä kuin valtiovarainministeriö. Eilen kuulimme televisiosta valtiovarainministeri Vanhasen haastattelun, jossa aika pitkälti yhdyttiin näihin valtiovarainministeriön näkemyksiin. Mutta nyt pääministeripuolueesta SDP:stä on tullut

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

viestejä, että itse asiassa velka ja valtion ja elinkeinoelämän vahvempi roolitus olisi parempi vaihtoehto. Jopa professori Mazzucatoa pyydettiin todistamaan tätä linjaa. Nämä ovat päinvastaisia linjoja valtiovarainministeriön linjoihin nähden. Pääministeri, jaatteko te teidän varapuheenjohtajanne Mäkysen ajattelun tässä, vai oletteko [Puhemies koputtaa] te tämän valtiovarainministeriön virkamiesesityksen kanssa [Puhemies koputtaa] samoilla linjoilla?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkonen.

15.15 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten totesin tuossa aiemmin, riittävä talouskasvu on aivan ehdoton... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, nyt ei ole mikrofonilla, voitteko laittaa.

No niin, uudestaan. — Arvoisa rouva puhemies! Kuten aiemmin totesin, riittävä talouskasvu on aivan ehdoton edellytys hyvinvointivaltion tulevaisuudelle ja sen eteenpäinmenolle. En juurikaan kuullut kokoomuksen ja vielä vähemmän perussuomalaisen ryhmäpuheenvuorossa uusia ehdotuksia, jos ehdotuksia ollenkaan, siitä, miten sitä talouskasvua jatkossa tuetaan.

On selvää, että tuottavuuden kasvu ei ole ollut Suomessa riittävää, sen kaikki tiedämme ja tunnustamme. Miten sitä tuottavuutta sitten voitaisiin parantaa? Meillä on tässä korona-ajassa ollut sellainen ilmiö, että vaikka tietyt yritykset ovat tästä kärsineet, on tiettyihin yrityksiin syntynyt paljon uutta kasvua, uusia tilauksia, vientiä, euroja suomalaisiin perheisiin, leipää suomalaisten pöytään, ja tätä meidän pitää myös vahvistaa. Etätyö ilmiönä on sen lisäksi, että se on parantanut työelämän laatua — lähes puolet suomalaisista palkansaajista on tehnyt etätyötä jossain vaiheessa, he toivovat sitä — lisännyt tuottavuutta. Kysynkin hallitukselta: kuinka me voisimme tätä etätyön tekemistä lisätä, koska on kiistattomia tutkimustuloksia siitä, [Puhemies koputtaa] että etätyö lisää tuottavuutta ja hyvinvointia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Niikko.

15.17 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Suomi on hoitanut talouttaan hyvin, ja kiitokseksi siitä veronmaksajille hallitus haluaa sitten näitä hyvin hoidettuja verovaroja jakaa Etelä-Eurooppaan, kuten Italiaan ja Espanjaan, tämän vaalikauden aikana. Nythän me keskustellaan hallituksen politiikan keskeisimmistä toimenpiteistä vuonna 21. Yksi keskeinen tosiasia on se, että te viette suomalaisten hiellä ansaittuja verovaroja Italiaan ja Espanjaan ja Kreikkaan miljarditolkulla. Tätä te ette halua keskustelussa tässä eduskunnassa käydä läpi, onko tämä oikein vai ei.

Työllisyys on kaiken a ja o siinä mielessä, miten Suomen kansantalous nousee tai laskee. Kuitenkaan niitä päätöksiä te ette ole valmiita tekemään. Nyt te lykkäätte, hallitus, niitä päätöksiä kuntavaalien yli, koska ette halua tuoda kansalle esille sitä, että joudutaan tekemään myös kipeitä päätöksiä. Voisitteko, arvoisa pääministeri, kertoa, mitä te tulette päättämään [Puhemies koputtaa] kuntavaalien jälkeen työllisyyden parantamiseksi? [Pu-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

hemies koputtaa] Mitkä ovat ne kipeät päätökset ja ne hyvät päätökset, [Puhemies: Aika!] jotka tuovat sitä voita leivän päälle myös suomalaisille kotitalouksille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson.

15.18 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

No niin, anteeksi, puhemies! — Täällä vähän halventavasti kokoomuksen taholta viitattiin professori Mazzucaton, joka oli täällä Suomessa ja korosti sitä, että nyt ei ole tällaisen vyön kiristämisen aika. [Sari Sarkomaan välihuuto] Se tulee, julkisen talouden sopeuttaminen on edessä, mutta sen aika ei ole nyt. Näin on todennut myöskin professori Vihriälän työryhmä.

En malta olla tähän eiliseen valtiovarainministeriön kannanottoon toteamatta, kun tämä Stenborg puhui työmarkkinakartellista. Muutama vuosi sitten silloisen pääministerin Kataisen suosikkifilosofit Castells, Himanen tekivät kirjan ”Suomen tietoyhteiskuntamalli”. Tiedätkö mitä? Yksi neljästä tukijalasta, millä tämä pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta on rakennettu, oli meidän työmarkkinajärjestelmämme, [Puhemies koputtaa] sen toimivuus, sen tulokset ja muut. [Puhemies koputtaa] Sen takia ei nyt kannata täällä ruveta [Puhemies: Aika!] tästä VM:n esityksestä poimimaan väärä yksityiskohtia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, edustaja, aika! Minä ihan oikeasti tarkoitan sitä, kun minä sanon, että ”aika”. Pidetään siitä minuutista kiinni, niin useampi saa pidettyä puheenvuoron. — Seuraavaksi edustaja Heinonen näyttää esimerkin.

15.20 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on jäänyt jälkeen muiden Pohjoismaiden talouskasvusta. Arvoisa hallitus, teidän oman valtiovarainministeriönne virkamiehet ovat jälleen huolissaan teidän toimistanne. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Työllisyystoimia ei ole tehty, rakenneuudistukset on sysätty eteenpäin, mutta velkaa te, arvoisa hallitus, osaatte ottaa. Itse asiassa, pääministeri Marin, teidän ratkaisunne näyttää kaikkiin ongelmiin olevan velkarahan nostaminen ja jakaminen. Hallituskiistat ratkaistaan joka kerta lisävelkarahalla. Näyttää siltä, arvoisa pääministeri Marin, että teidän hallituksenne ontuu molemmilla jaloilla.

Keskusta ja edustaja Kurvinen, olisiko aika tuoda keskusta pois vasemmistohallituksen kainalosta, irrottaa se pönkä, irrottaa se ankkuri ja tulla takaisin vastuullisen talouspolitiikan ja työllisyyspolitiikan linjalle, jota te vielä edustaja Sipilän pääministeriaikana [Puhemies koputtaa] edustitte?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kurvinen.

15.21 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kuten sanoin edellisessä puheenvuorossani, meillä on Suomessa hieno historiallinen perinne, että meillä on tehty hallitusyhteistyötä yli perinteisen oikeisto—vasemmisto-ajan. On ollut punamultahallituksia, keskustan ja sosiaalidemokraattien, sekä sinipunahallituksia, kokoomuksen ja

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

sosiaalidemokraattien. Punamultien tulokset ovat olleet vain huomattavasti parempia. [Välihuutoja] Meidän hyvinvointiyhteiskuntamme on markkinataloudella rakennettu. Sen sijaan Holkerista Stubbiin on saatu velkaa ja sotkua aikaan sillä sinipunayhteistyöllä. [Välihuutoja]

Tällä hallituskaudella, arvoisa puhemies ja myös arvoisa edustaja Heinonen, olemme jo tehneet päätökset 30 000 uudesta työpaikasta ja teemme päätöksiä lisää, 50 000:sta [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] uudesta työpaikasta, olemme uudistaneet pohjoismaisen työnhaun mallin, olemme uudistaneet yli 55-vuotiaitten työllisyyttä, [Jussi Hallaaho: Olette ajaneet turpeen alas!] ja työ jatkuu joustavampien pohjoismaisten työmarkkinointien eteen tällä hyvällä yhteistyökokoonpanolla. [Timo Heinonen: Keskustan edelliset kannattajat ovat eri mieltä! — Jukka Gustafsson: Kyllä oikeiston puheet pelottaa täällä, kun kuuntelee! — Timo Heinonen: Älä pelkää, ei ole mitään pelättävää!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

15.22 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Arvoisa rouva puhemies! Anteeksi, kesti vähän aikaa, kun kuuntelin edustaja Heinosen puhetta.

Eilen kuulumme valtiovarainministeriön vertailun, josta ilmenee, että Suomen talouskasvu on jäämässä puoleen muihin Pohjoismaihin verrattuna — tuliko tämä yllätyksenä hallitukselle?

Suomessa työmarkkinoiden ydinongelmana on se, että työttömät ja avoimet työpaikat eivät osu yhteen. Suomesta ei siis löydy osajia niihin töihin, joissa kärsitään jopa työvoimapulasta. Allekirjoittanut on maininnut tästä asiasta ainakin kolmeen otteeseen syyskaudella saamatta kunnon vastausta ministereiltä. Välillä on kuulunut vähän samanlaista sävyä kuin Iivo Niskasen haastattelussa: ei vastattu kysymykseen.

Valtiovarainministeri Vanhanen kiteytti eilen ongelmat seuraavasti: kasvulla on kolme pullonkaulaa eli työn tuottavuuden olematon kasvu, alhainen työllisyysaste ja investointien puute. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa hallitus, mitä aiotte tehdä näille ongelmakohdille [Puhemies koputtaa] ja näille haasteille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkynen, Matias.

15.24 **Matias Mäkynen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö nostaa hyvin esiin, että 2010-luvulla Suomen tuottavuus, työllisyys ja kasvukehitys eivät ole pysyneet muiden Pohjoismaiden mukana. Koko 2010-luvun kokoomus johti Suomea, ja tässä on tulos.

Suomen suhteellinen asema on nyt kuitenkin koronaviruksen aikana parantunut, kiitos onnistuneen terveystilanteen ja taloustilanteen hallinnan. Nyt tämä tilanne täytyy hyödyntää. Meidän täytyy huolehtia siitä, että emme leikkaa kasvun edellytyksiä huonolla talouspolitiikalla.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Meillä on maailman johtavia yrityksiä niin terveyden, energian kuin puhtaan teknologian aloilla. Näillä aloilla tekemällä yhteistyötä yritysten, elinkeinoelämän ja julkisen sektorin välillä pystymme parantamaan tuottavuutta ja työllisyyttä. Julkinen sektori ja yksityinen sektori eivät ole toisiaan vastaan, edustaja Häkkänen. Ne tukevat toisiaan erityisesti tutkimuksen, tuotekehityksen ja koulutuksen aloilla. Nyt, kun kokoomus on oppositiossa, pystymme vihdoin jälleen parantamaan koulutusta ja tutkimusta. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho.

15.25 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomella on tapana jäljitellä muita Pohjoismaita noin kymmenen vuoden viiveellä. On hyvin turhauttavaa nähdä, että Suomi toistaa muiden tekemiä virheitä vielä siinäkin vaiheessa, kun ne on muualla jo todettu virheiksi.

Tanskan sosiaalidemokraattinen pääministeri asetti tavoitteeksi sen, että maahan tulee nolla turvapaikanhakijaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Loistava päätös!] Ruotsin kokoomus vaatii saatavuusharkinnan palauttamista ja halpatoiminnan maahantulon lopettamista. Nämä ovat hyvin perussuomalaisia linjauksia. Meillä halutaan Suomessa hakata päättää samaan seinään. Vasemmisto puhkoo reikiä ennestäänkin löysään turvapaikkalainsäädäntöön, porvaristo huutaa rajojen avaamista halpatoiminnalle. Entä jos kokeilisimme tämän päivän pohjoismaista linjaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt otamme tähän kolme ministeripuheenvuoroa: pääministeri, 2 minuuttia, ja samoin valtiovarainministeri ja ministeri Haatainen, 2 minuuttia. — Ja pääministeri aloittaa, olkaa hyvä.

15.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan kiittää ryhmiä ryhmäpuheenvuoroista ja hyvästä ja rakentavasta keskustelusta. Vaikka olemme monesta asiasta varmasti myös eri mieltä, niin selvästi huoli Suomen tulevaisuudesta on kuitenkin yhteinen.

No, mitä tämä koronakriisi on meille opettanut? Varmasti paljonkin, mutta nostan kaksi asiaa esille, jotka mielestäni meidän olisi syytä tästä kriisistä oppia:

Ensinnäkin meidän pitäisi oppia se, että me tarvitsemme yhteistyötä globaalien haasteiden voittamiseksi. Sisäänpäin kääntyminen ja käpertyminen ei auta, vaan meillä on yhteiset haasteet, ja meidän pitää niihin etsiä vastauksia — on kyse pandemioista, tai on kyse esimerkiksi ilmastonmuutoksen ratkaisemisesta.

Toinen asia, josta meidän on otettava opiksi ja joka on tunnistettava, on se, että hyvinvointivaltio ja vahva luottamus pohjoismaiseen hyvinvointivaltioon ovat olleet meille iso, iso vahvuus tämän kriisin aikana. Tähän ei sovi se, että me lähdemme purkamaan hyvinvoinnin peruspilareita, murentamaan niitä, kuten esimerkiksi leikkaamaan toimeentuloa kaikkein köyhimmiltä ihmisiltä, mitä esimerkiksi kokoomus esittää omavastuun osalta toimeentulotukeen.

Edustaja Halla-aho totesi, että vuosi 2020 oli poliittisesti helppo. No, voin kyllä sanoa, että en allekirjoita tätä näkemystä. Viime vuosi oli meille kaikille erittäin vaikea ja erittäin haastava. Sen lisäksi, että me kamppailimme ja kamppailemme yhä globaalin pandemian kourissa, joka on niin terveydellisesti kuin taloudellisesti erittäin haastava, hallitus vei systemaattisesti eteenpäin omaa ohjelmaansa, niitä uudistuksia, joita olemme yhdessä sopi-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

neet, ja on tehnyt myös ensimmäisen osan niistä työllisyystoimista, joita täällä kovasti on peräänkuulutettu, ja tällä tiellä me tulemme jatkamaan.

Me tulemme tänäkin vuonna tekemään merkittäviä päätöksiä työllisyyden parantamiseksi, rakenteiden uudistamiseksi, kasvun edellytysten luomiseksi, ja tietenkin me tulemme [Puhemies koputtaa] keskustelemaan myös niistä vaikeista asioista.

Ja, arvoisa puhemies, aivan viimeisenä, jos sallitte, nostan esiin tämän professori Mazzucaton ajatuksen, joka täällä selkeästi on joidenkin toimesta hieman väärin ymmärretty. Hän on nimenomaisesti peräänkuuluttanut julkisen ja yksityisen sektorin vahvaa yhteistyötä [Puhemies koputtaa] yhteisten tulevaisuuden haasteiden ratkaisemiseksi. Tämä omalta osaltansa edesauttaa myös tuottavuuden kasvua ja sellaista innovaatiotoimintaa, jota me tarvitsemme juuri nyt vaikkapa näiden isojen kysymysten ratkaisemiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

15.29 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriön raportti selvitti Suomen eroja Pohjoismaihin ja Saksaan ja Alankomaihin. Se ei arvioinut nykyhallituksen töitä, vaan pikemminkin tarkastelukulmana oli se, mitä viimeisen kymmenen vuoden ja itse asiassa kymmenien viimeisten vuosien aikana on tehty, missä näitä eroja on syntynyt. Se ei esittänyt ratkaisuja, mitä pitää tehdä, mutta esitti näkökulmia, niitä eroja, joita näiden maiden välillä on. Jos arvioidaan sitä tältä kannalta, niin nykyhallitus on itse asiassa ryhtynyt oikeastaan kaikkien näiden toimien osalta toimiin. On tehty työllisyyspäätöksiä, on tehty päätöksiä osaamistason nostosta, tutkimus- ja kehityspainotuksen lisäämisestä kilpailukyvyyn parantamiseksi, kestävän kasvun ohjelmalla tullaan hakemaan investointeihin vauhtia, ja työperäiseen osaajien maahanmuuttoon aiotaan saada nopeutta ja niin edelleen, eli työ on käynnissä.

Tämä raportti on erittäin hyvä lisä siihen keskusteluun, jotta näemme, missä ne erot meidän ja muiden Pohjoismaiden välillä ovat. Meillä on samanlaista osaamista, samanlaiset yhteiskunnat. Meidän pitää pystyä samaan kuin muualla. Ehkä syvimmillään se ero liittyy väestökehitykseen ja työvoiman käyttöön ja työvoiman määrän kehitykseen. Ne ovat ehkä syvimmät erot, jotka tässä näkyvät. Mutta myös tavoitteenasettelun pitää olla selkeää ja kunnianhimoista. Huomasin, että kokoomus asetti tavoitteeksi, että julkisen velan kansantuoteosuus ei saisi nousta 75:tä prosenttia korkeammalle, että se on se teidän tavoitteenne, siitä pitää kääntyä tasan. Se on minusta liian korkea taso, ja ainakin itse työskentelen sen puolesta, että 75 prosenttiin ei mennä. Oletteko te vielä sitä mieltä, että 75 prosenttia on se taso, mikä esimerkiksi tämän vuoden päätöksille pitäisi asettaa katoksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen, 2 minuuttia.

15.31 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu työllisyystoimia. Hallitus on edennyt kuten hallitusohjelmassa on päätetty. Me olemme jo tehneet päätökset 30 000 lisätyöllisistä, eli me olemme tehneet sen mukaisesti kuin olemme suunnitelleet. Valmistelussa on pohjoismainen työvoimapalvelumalli, joka on yksi näistä kokonaisuuksista. Myös oppivelvollisuuden laajentaminen on merkittävä rakenteellinen uudistus, ja ikääntyneiden osalta on ratkaisut tehty. Näitä lakeja ollaan nyt valmistelemassa, ja ne ovat toimeenpanovaiheessa. Myös työllisyyspalvelut ollaan viemässä alueille, paikallistasolle, ja kuntakokeilu on alkamassa parin viikon kuluttua.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Uusia toimia, nostaisin niistä kaksi esiin.

Jatkuva oppiminen: Jatkuvan oppimisen uudistusta on parlamentaarisesti valmisteltu. Edustaja Östman peräänkuulutti sitä, että työpaikat ja osaaminen eivät kohtaa, ja jatkuva oppiminen on yksi iso, keskeinen asia tähän, samoin oppivelvollisuuden nostaminen, koulutukseen satsaamiset, joita on tehty.

Lisäksi tänään juuri julkistettiin selvitys, jossa haetaan keinoja luoda Suomen malli osatyökykyisten ja vammaisten ihmisten työllistämiseksi. Meillä on paljon potentiaalia, jota me emme tänä päivänä näe. Osin se johtuu siitä, että näitä ihmisiä myös syrjitään työhön haussa.

Työllisyystoimet ovat hallituksen talouspolitiikan keskiössä. Sitä on tehty ja tullaan tekemään. Ne 50 000 lisätyöllistä tullaan eri keinoin tässä haarukoimaan ja etsimään ja kehysriihessä tullaan näitä ratkaisuja tekemään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

15.32 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tilanne on haastava. Talouskasvun osalta olemme VM:n tuoreiden julkaisujen perusteella pahasti takamatkalla muihin Pohjoismaihin verrattuna, kuten täällä on monesti jo todettukin. Nyt koronan aikana tarvitaan paikkaushommia, mutta hallituksen ei sovi silti unohtaa sitä tosiasiaa, etteivät ennen kriisiä olemassa olleet rakenteelliset ongelmat ole kadonneet yhtään minnekään. Työttömyys jarruttaa talouttamme ja vaikuttaa negatiivisesti monien suomalaisten arkeen. En voi tässä tilanteessa lakata ihmettelemästä hallituksen ympäristötoimien vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin maassamme. Kaipola, Naantali, turve nousevat päällimmäisinä mieleen.

Arvon ministerit, aiotteko te todella jatkaa hallitusohjelman kirjausten toteuttamista järeäpäisesti, vaikka seurauksista on jo saatu varoittavia esimerkkejä, vai tulisiko toimia järkevästi ja tarkastella uudemman kerran hallitusohjelmaa yritystoimintaa kamppaavien kirjausten osalta? Nyt pitää valaa ihmisiin tulevaisuudenuskoa. Kotimaisuus kunniaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

15.34 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin vielä pääministeriltä hieman tarkempaa... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Niin, arvoisa puhemies, uusi yritys. — Toivoisin pääministeriltä kyllä hieman tarkempaa suunnitelmaa siitä, mikä on teidän näkemyksenne siitä, millaisia työllisyystoimia, millaisia kasvua edistäviä toimia oikeasti hallitus on valmistelemassa. Se olisi nyt äärettömän tärkeää tietää, jotta me päästään keskustelussa eteenpäin. Hyviä aikeita on hallituksella ollut jo Rinteen ajoista lähtien, kaksi vuotta on palloa potkittu eteenpäin, lukuun ottamatta kyllä eläkeputken poistoa... [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] — Niin, kyllä, siis keppi on ollut jo hallituksen kädessä, mutta käyttäkää vielä niitä keinoja, joilla saadaan ihmisiä innostettua myöskin positiivisesti työntekoon. [Antti Kurvisen välihuuto]

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Ja jotta tätä historiaa ei täällä nyt vallan uudeksi kirjoiteta, niin Sipilän hallituksen aikana tehtiin 80 keinoa, joilla parannettiin työllisyyttä. Maahan syntyi 140 000 työpaikkaa, edustaja Kurvinen, keskustalaisen pääministerin aikana. Minä en ymmärrä, miten sitä voidaan väheksyä. Julkinen talous oli tasapainossa, tämä hallitus on voinut sen varaan ottaa velkaa, mutta nyt sitä työtä pitää jatkaa. Sitä pitää jatkaa, tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä. Kokoomus on esittänyt omia ratkaisujaan lukemattoman määrän. Tarttuka niihin, käyttäkää niitä. [Puhemies koputtaa] Ne ovat aivan samoja kuin mitä ekonomistit esittävät. Jos ne eivät kelpaa, tuokaa muita, [Puhemies koputtaa] mutta nyt haaveilun aika on ohi. Nyt tarvitaan konkreettisia tekoja lisää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pitko.

15.35 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi oleellisin ongelma hyvinvointiyhteiskuntamme kestävyudessa tunnetusti on se, että työikäinen väestöme ei kasva. Me teemme nyt vihreää elvytystä, rakenteelliset uudistukset, kuten sote-uudistuksen, sekä panostamme osaamiseen jo tehtyjen työllisyyspäästösten lisäksi, mutta näiden lisäksi on vaikea nähdä Suomen talouden uutta nousua ilman työvoiman lisäämistä rajojen ulkopuolelta sekä työvoiman työkyvystä huolehtimista.

Työssäjaksamista on kerta kaikkiaan pystyttävä tukemaan paremmin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt on mikrofonin pois päältä.

Onko se nyt päällä? — Mielenterveysongelmien vähentämisessä on valtava työllisyyspotentiaali sen lisäksi, että tätä uutta kansansairautta on torjuttava myös hyvän elämän nimissä. Aivan liian monen nuoren ihmisen työura katkeaa jo ennen kuin se on edes ehtinyt alkaa. Työkyvyn ylläpitämiseksi meidän on kerta kaikkiaan tehtävä enemmän.

Myös kun ainoa kasvava ikäluokkamme on yli 75-vuotiaat, on selvää, että me tarvitsemme työvoimaa myös rajojen ulkopuolelta. Ulkomaalaisen työvoiman esteiden purkaminen tulisikin aloittaa pian, jotta olemme valmiita, kun taloudet alkavat taas vetämään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Malm — poissa. Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.37 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen ohjelma... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofonin päälle, kiitos.

Tämä viesti ei mene perille.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen ohjelma vuodelle 2021 on monilta osin todella erinomainen. Se on erinomainen myöskin siltä osin, kuinka se huomioi ikäihmiset. Vanhuspalvelulakia viedään edelleenkin eteenpäin, hoivamitoitusta toteutetaan, ja myöskin hoitotakuu tulee perusterveydenhuoltoon niin, että viikon jonotusaika riittää, että viikon kuluttua pääsee terveydenhuollon piiriin.

Se, mitä itse asiassa kaipaam, on tietysti eläketurvaan tehtävät kohennukset, ja yksi asia minua huolestuttaa. Se on tämä leskeneläkkeen rajaaminen kymmeneen vuoteen, eli kym-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

menen vuoden jälkeen leskeneläke poistuisi. Minä toivoisin, että kun sitä käsitellään täällä eduskunnassa, niin todetaan se, että yli 65-vuotiailla leskeneläke pysyisi loppuelämän, loppuun asti. Heillä, yli 65-vuotiailla, [Timo Heinosen välihuuto] on se aito ongelma, että he kuuluvat siihen tulonsaajaryhmään Suomessa, joka ainoana lakisääteisesti köyhtyy — kiitos tämän taitetun indeksin, johon me joudumme tietenkin vielä palaamaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

15.38 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset tarvitsevat työtä ja terveyttä. Kokoomus haluaa turvata jokaiselle suomalaiselle yhdenvertaiset terveyspalvelut, mutta hallituksen sote-uudistus [Välihuutoja keskustan ryhmästä] toimii päinvastoin. Tuore selvitys osoittaa, että tuki hallituksen maakuntasotelle on katoamassa: vain viidesosa vastaajista kannattaa hallituksen esitystä, ja tuloshan ei ole yllätys. Palveluiden sijaan hallitus tarjoaa uutta hallinnon tasoa ja maakuntaveroa.

Kun tämä lakiesitys, maakuntasote, oli lausuntokierroksella, 90 prosenttia asiantuntijoista sanoi, että esityksessä ei ole keinoja saavuttaa tavoitteita. Siitä huolimatta hallitus runnoi sen eduskuntaan, ja nyt kun se on eduskuntakäsittelyssä, useat asiantuntijat ovat laittaneet hätähuutonsa julkisuuteen, että eduskunnassa hallituspuolueille on tärkeämpää se, kuinka nopeasti esitys käsitellään, eikä se, mikä on hallituksen esityksen sisältö.

Ehdotankin nyt, että kuulkaa asiantuntijoita ja hylätään tämä hallintoon rahojen valuttaminen ja toteutetaan terapiatakuu. Toteutetaan se hoitotakuu — sitähan ei nyt näy eikä kuulu — ja laitetaan [Puhemies koputtaa] sitten loput rahat kotihoidon vahvistamiseen eikä jätetä vanhuksia yksin, niin kuin te olette, pääministeri Marin, nyt tekemässä. Kokoomuksella on tähän vaihtoehto, [Puhemies: Aika!] toivon, että tartutte siihen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

15.39 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halla-aholle haluan todeta, että viime vuonnahan Suomessa turvapaikanhakijoiden määrä romahti alle 1 300:n, mikä sinänsä on hyvä asia: mitä vähemmän meillä on, sitä parempi, ja me voimme paremmin auttaa muuten. Mutta kyllähän se osoitti, että eihän meidän, Suomen, menestyminen ole tästä kiinni, kuinka monta turvapaikanhakijaa meillä on.

Kyllä tämän alkaneen vuodenkin kaksi tärkeintä asiaa ovat, että me pääsemme ulos tästä koronakurimuksesta — nyt meillä on toivoa, kun rokotteet etenevät — ja toinen on se, että meidän pitää rakentaa reitti kohti kestäväää taloutta, julkista taloutta, työllisyyttä ja velkaantumisen vakauttamista. Kaikkia kevään isoja asioita yhdistää kyllä se teema, luomme me vakautta vai kaaosta. Ja haluan todeta selvästi: keskusta on luomassa vakautta Suomeen, ja ainoastaan vakauden kautta me saamme rakennettua tätä isänmaata.

Mitä tulee politiikan toimintatapoihin, niin minusta tässä voi siteerata arvoisan puhemiehen valtiopäivien avajaispuhetta: ”Mitä arvokkaammin ja toinen toisiamme arvostaen me teemme työtä, sitä parempaa lainsäädäntöä saamme aikaan.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Junnila.

15.41 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan usein naisten työllisyydestä, kuten edustaja Adlercreutzkin aiemmin, ja hyvä niin. Kuiten-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

kin THL:n työolotutkimuksessa havaittiin, että sekä irtisanomisten yleisyydessä että lomautuksissa miesten työpaikat ovat epävarmempia kuin naisten työpaikat. Ennen koronaa miesten työttömyysasteikin oli 7,2, kun se naisilla on 6,2. Myös vajaatyöllisyys on yleisempää miehillä. Työttömiä on nyt 50 000 enemmän kuin vuosi sitten. Täällä kun puhutaan kauniisti työllisyyden vahvistamisesta ja julistetaan sukupuolten tasa-arvoa, niin mihin konkreettisiin toimiin te olette ryhtyneet? Mitä pääministeri ajattelee tästä, tehdäänkö muutakin kuin siirretään vaikeasti työllistettävät julkisiin aputöihin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkkinen.

15.42 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten hengen, terveyden ja hyvinvoinnin suojeleminen on meidän tärkein työemme. Tämä tehtävä on ollut koronakriisin hoidon keskiössä, mutta terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja terveyserojen kaventaminen on muutoinkin hallituksen politiikan keskiössä. Epidemiakorvaus toimeentulotuen saajille, korotuksia pieniin eläkkeisiin, alennuksia terveydenhuollon asiakasmaksuihin ja lisää hoitajia vanhusten hoivakoteihin, sen kaiken on hallitus jo tehnyt.

Joulun alla me saimme eduskuntaan esityksen sote-uudistuksesta, joka auttaa takamaan toimivat terveystalot kaikille. Lakihankkeen läpivienti on kevään iso urakamme eduskunnassa. Odotamme eduskuntaan lisäksi lakiesitystä hoitotakuusta, joka takaisi nykyistä nopeamman hoitoonpääsyn perusterveydenhuollossa niin mielen kuin ruumiin vaivoissa. Meidän on varmistettava hoitoonpääsy kaikille, sillä ihmisten hengen, terveyden ja hyvinvoinnin suojeleminen on meidän tärkein työemme.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Väättä — poissa. Edustaja Eskelinen.

15.43 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikean puolen ryhmäpuheenvuoroissa puheenjohtajat aika tummaa Suomi-kuvaa tulevaisuuden suhteen rakensivat, ja minusta se ei tee oikeutta hallitukselle eikä suomalaisille, jotka yhdessä ovat tätä kriisiä nyt selättämässä. Nyt tarvitaan vahvaa uskoa tulevaisuuteen ja kasvuun ja tulevaisuudenuskoa myös rakentaa tulevaisuutta. Meillä on hyviä työkaluja keväällä tulossa, Euroopan elvytyspaketti ja sitten hallituksen monet pehmeät työllistämistoimenpiteet, mitkä laitetaan nyt kevään aikana liikkeelle.

Kuntia on tuettu, ja jos kuntia ei olisi tuettu näin vahvasti, olisimme joutuneet menemään kuntalaisten kukkarolle ja me emme olisi pystyneet näin hyvin hyvinvointipalveluita tuottamaan kriisiaikana. Siitä kiitos hallitukselle, erityisesti. Sitten tietysti pitkällä aikavälillä tämä hallitus myös tukee kuntataloutta sinne vuoteen 22 asti, mikä on äärimmäisen tärkeää, jotta suomalaiset hyvinvointipalvelut säilyvät edelleen tämän kriisin ylikin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Nyt päätämme tämän ensimmäisen 45 minuutin debattikierroksen ja tyhjäämme tämän koneen ja käynnistämme uuden debatin. — Pyydän niitä edustajia nousemaan ylös ja painamaan V-painikkeella vastauspuheenvuoroa, jotka haluavat käyttää tässä kohtaa puheenvuoron. Tässä kohtaa keskustelun aloittaa edustaja Risikko.

15.45 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona on vakava asia, mutta meillä on paljon paljon muitakin vakavia asioita, jopa vakavampia. Otetaan esi-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

merkiksi lasten ja nuorten pahoinvointi. Noin 20 prosentilla lapsista ja nuorista on mielen-terveysongelmia, lisäksi on päihdeongelmia, oppimisvaikeuksia, tällaisia neuropsykologisia ongelmia. Mitä meidän pitää tehdä? Meidän pitää jokaisen tehdä tekoja sen eteen, että nämä pystytään poistamaan ja estämään. Se tarkoittaa enemmän aikuisia kouluun, se tarkoittaa räätälöityä tukea hyvissä ajoin, se tarkoittaa sitä, että lapsen vanhemmat, ne huoltajat, saavat apua myöskin. Se on muistettava, että kukaan ei synny tappajaksi, kukaan ei synny kiusaajaksi, ja nyt jos koskaan on sen aika.

Nyt kysynkin, ministeri Saramo: mitä te aiotte tehdä? Älkää vastatko minulle, että opetusministeriö on juuri julkaissut raportin. Niitä raportteja on niin, että pellolle levittäisi. Nyt on aika tehdä tekoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.46 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona kyllä tullaan voittamaan, mutta ilmaston lämpenemisestä johtuvat ongelmat jäävät. Siksi on tärkeää, että meille tulee nyt eduskunnan käsittelyyn useita kestävään kehitykseen liittyviä teemoja.

Kestävä kehitys tarkoittaa taloudellisen ja ekologisen kestävyys lisäksi sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä, ja myös nämä ulottuvuudet hallitus on huomioinut hyvin. Taloudellisen kestävyys näkökulmasta investoinnit vihreään siirtymään ja biotalouteen vahvistavat kestävä kasvun pohjaa. Suomella on todellakin mahdollisuus olla suunnannäyttäjä ja ottaa kärkipaikka globaalissa kilpailussa, sillä meillä on maailman parasta osaamista ilmasto-kestävien ratkaisujen luomisessa. Nyt ei ole aika jarruttaa. Nyt on painettava kaasua ilmastoystävällisten ratkaisujen etsimisessä ja löytämisessä, ja kyllä EU:n elvytyspakettilla saadaan hyvää vipuvoimaa näille uusille innovaatioille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso.

15.47 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin tässä jokin aika sitten keskustan edustaja Kurvisen puheenvuoroa, missä hän kovasti hehkutti siitä, kuinka keskusta nyt palaa aluepolitiikan pariin. [Petri Honkonen: Ei ole lähdettykään missään vaiheessa!] — No, siihen tässä juuri olin tulemassa, koska minulla on aina ollut käsitys, että keskusta nimenomaan ajaa aluepolitiikkaa. — Mutta tässä puheenvuorossa edustaja Kurvinen paljasti, että keskusta itse asiassa ei ole ajanut sitä, vaan on vasta palaamassa siihen. Ja senhän me olemme kyllä karvaasti tuolla omassa vaalipiirissäni Lapissa kokeneet, että keskusta ei ole tehnyt nimenomaan aluepolitiikkaa. Nyt, kun keskusta tekee aluepolitiikkaa, samanaikaisesti te olette hallituksessa, joka tuo meille sote-esityksen, missä Kemin keskussairaalassa likvidoidaan. Siinä viedään Meri-Lapista ainakin tuhat työpaikkaa, siinä vähennetään huoltovarmuutta, se vie meiltä palvelut entistäkin kauemmaksi. Väistämättä tulee mieleen, että taas keskusta puhuu yhtä ja tekee toista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kulmuni.

15.48 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka laajasti keskustan linja on tietenkin läpi historian ollut se, että me rakennamme hajautettua yhteiskuntaa, niin edustaja Juuson puheenvuoro sikäli pitää paikkansa, että valitettavasti tuo-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

hon sote-esitykseen on lipsahtanut kaksi tällaista kömmähdystä liittyen Itä-Savon sairaanhoitopiiriin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiriin, ja toivon, että valiokunta ottaisi nämä asiat huomioon sitä käsiteltäessä tänä keväänä, koska tämä jos mikä on tietenkin näille alueille myös hajauttamisen kysymys.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä on puhuttu paljon tästä eilisestä raportista, joka todistaa sen, että Suomi valitettavasti ei ole taloudellisesti Pohjoismaa siinä mielessä, mitä me olemme tottuneet ajattelemaan. Niitä keinojakin on jo paljon käyty läpi, ja hallitus varmasti niitä edelleenkin jatkaa. Ongelma tietenkin osassa työllisyystoimista on se, että ne paisuttavat julkista taloutta. Ne eivät vahvista sitä vaan ne kasvattavat sitä, ja tämä nyt on se kysymys, kuinka me saisimme myös luotua joustavuutta markkinoille niin, että niitä synntyisi myös ilman veronmaksajien rahoja, [Puhemies koputtaa] koska se ongelma on tietenkin se, että ne loppuvat aikanaan. [Puhemies koputtaa] Mitä hallitus meinaa tälle tehdä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

15.50 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa, mihin edustaja Kulmuni päätti. Tämä paljon puhuttu pohjoismainen vertailu on kyllä hyvin keskeinen, kun meidän velkaantumisen taso on 70 prosenttia ja Ruotsissa ja Tanskassa se on 40 prosenttia. Siellä talouskasvu on ennustetusti puolta kovempaa, ja se tarkoittaa sitä, että ne pystyvät jatkossakin tarjoamaan pohjoismaisen tason hyvinvointipalveluita, mutta me emme pysty tarjoamaan, jos me emme samaan pysty. Tästä seuraa se riski, että tässä käy niin kuin 60- ja 70-luvuilla, että Suomesta lähdetään paremman elämän toivossa sinne muihin Pohjoismaihin, paitsi että tällä kertaa lähtijät ovat korkeasti koulutetut, jolloin meillä on entistä isompi vaikeus pyörittää tätä järjestelmää täällä niin kuin me kaikki haluaisimme, että tämä pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta toimii myös Suomessa jatkossa.

Kysynkin valtiovarainministeri Vanhaselta, kun te sanoitte, että hallitus on tekemässä niitä toimia, mitä tähän raporttiin sisältyy: onko nyt mittaluokka oikea, onko se todellakin niin kunnianhimoinen, [Puhemies koputtaa] että me päästään siihen pohjoismaiseen kehitykseen mukaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

15.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on se, että nyt tässä tilanteessa on tärkeää tukea taloutta, jotta me emme menetä vuosia, ja samaan aikaan tehdä erityisesti osaamistasoa vahvistavia uudistuksia.

On hyvä, että on olemassa vaihtoehtoja, mutta, arvoisa kokoomus, olisi reilua, että kertoisitte, mitä ne vaihtoehdot konkreettisesti tarkoittavat. [Arto Satosen välihuuto] Kun Heironen kritisoi hallitusta velkaantumisesta, niin mitä hän tosiasiaassa kritisoi? Tämä hallitus on tukenut kuntia, yrityksiä, ihmisiä. Kun Mykkänen ehdottaa, että sosiaaliturvassa pitäisi palata kymmenen vuoden takaiselle tasolle, niin työttömyysturvassa se tarkoittaisi neljänneksen leikkausta ihmiselle, joka jo ennestään menettää puolet tuloistaan esimerkiksi koronakriisin vuoksi työttömäksi jouduttuaan. [Sari Sarkomaa: Tahallinen väärinymmärrys!] Tai kun puheenjohtaja Orpo ehdottaa, että leikkaukset pitäisi aloittaa tämän hallituksen tekemistä parannuksista, niin se tarkoittaa leikkauksia osaamiseen, tutkimukseen, tuo-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

tekehitykseen ja hoivaan. Kyllä siinä monella opettajalla ja hoitajalla on pohtimista, että ovatko he todella näin oikealla — tuskin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

15.52 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman on mestari kääntämään asioita pääläelleen. Me puhumme koko ajan koronan jälkeisestä ajasta. Jos meillä ei ole nopeampaa talouskasvua kuin mitä ennusteet tällä hetkellä näyttävät, jos me velkaannumme niin nopeasti kuin mitä valtiovarainministeriön ja hallituksen omatkin ennusteet näyttävät, niin se johtaa siihen — jos meillä on alhainen työllisyysaste, paljon velkaa ja korkea työttömyys — että me joudumme tulevaisuudessa leikkaamaan niistä palveluista. Tulevaisuuden palveluista on kyse. Ne ovat tulevaisuuden rahoja, meidän lastemme rahoja, ihan oikeasti, ja jos ei niitä toimia aloiteta nyt samaan aikaan, kun kyllä elvytetään, niin me ollaan ongelmassa — me hävitämme tämän pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Jos te ette tee näitä toimia nyt, te samalla hyväksytte sen, että tulevaisuudessa palvelut ovat huonommat. Miten käy eläkkeenmaksukyvyyn, jos meillä ei ole korkeampi työllisyysaste? Kaikki nämä taloustieteilijätkin, joihin te viittaatte, sanovat kuitenkin, että nyt voidaan elvyttää mutta samaan aikaan pitää tehdä [Puhemies koputtaa] tulevaisuuden kasvua luovia toimia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

15.53 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun katsoo valtiovarainministeriön eilistä raporttia, niin se on sellainen, johon liittyen jokaisen pitää miettiä, mitkä ovat ne syyt, miksi näyttäisi siltä, että Suomi kasvaisi hitaammin kuin muut Pohjoismaat. Siinä nostettiin nähdäkseni kaksi keskeistä syytä. Ensimmäinen on se, että meillä, toisin kuin muilla Pohjoismailla, on työikäistä väestöä vähemmän, ja toinen oli se, että työikäisessä väestössä koulutustaso on matalampi, ja erityisesti nostettiin esille toisen asteen keskeyttäminen. Eli meidän pitäisi panostaa koulutukseen, siihen, että kun on työpaikkoja, niin on ihmisiä niitä tekemään.

No, miten kokoomus on täällä edistänyt tätä asiaa? Vastustamalla oppivelvollisuuden laajentamista, joka nimenomaan puuttuisi tähän toisen asteen keskeyttämiseen. Mitä hallitus on tehnyt? Me olemme palauttaneet subjektiivisen päivähoito-oikeuden, pienentäneet ryhmiä, millä helpotetaan koulussa pärjäämistä. Nämä ovat juuri niitä pitkiä, [Puhemies koputtaa] järkeviä ja kestäviä keinoja parantaa työllisyyttä ja kasvua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

15.55 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tuntee ja puhuu päätöksellä — palataanpas vähän faktoihin. VM:n raportin pohjana olevan tarjonnapuolen taloustieteen mukaan kireällä verotuksella on erityisen kielteinen vaikutus kasvun edellytyksiin. Suomen talouden toipumisen keskeinen este on paisuva julkinen sektori ja siitä johtuva valtava verokiila. Lääkkeeksi hallitus vaatii elinkeinoelämältä, yrityksiltä ja työntekijöiltä jatkuvasti kasvavaa tuottavuutta. Parempi lääke olisi kuitenkin julkisen talouden osuuden ja verokiilan pienentäminen. Julkisen talouden toipuminen on aloitettava leikkaamalla määrärahaa, jonka hallinto käyttää itse itsensä pyörittämiseen. Pelkästään

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

valtionhallinnon omat menot ovat lähes 29 prosenttia koko potista. Mutta mitä tekee hallitus? Hallinnonalojen kehyskauden menot ilman koronaa ovat noin 197 miljardia. Valtionhallinnon tuottavuusohjelma säästää 300 miljoonaa, on säästävinään. [Paavo Arhinmäki: Mitäs tekisi perussuomalaiset?] Se tarkoittaa 0,15 prosentin säästöjä 4 vuoden kokonaisuudessa. [Puhemies koputtaa] Miten te voitte edes esittää tällaista? [Paavo Arhinmäki: Mitä te esitätte?] — Älkää pyörittäkö itse itseänne.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Harjanne.

15.56 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talouspolitiikasta on puutteellista ja ehkä vaarallistakin puhua kokonaan irti ilmasto- ja luontopolitiikasta. Tätä alleviivasi hiljattain muun muassa Ison-Britannian valtiovarainministeriön tilaama taloustieteilijä Partha Dasguptan raportti, joka totesi hyvin selvästi, että olemme rakentaneet taloudellista ja inhimillistä pääomaa luontopääomaa köyhdyttämällä. Tämä ei tietenkään voi jatkua. Siksi onkin erittäin tärkeää, että samalla tässä pidetään mielessä se, mihin hallitus on sitoutunut, vihreän siirtymän edistäminen kaikessa politiikassa. Silti on hyvä huomioda, että toki myös meidän talous tarvitsee rakenteellisia uudistuksia. Rakenteelliseen työttömyyteen, tuottavuuteen on puututtava. Kaikissa näissä olisi nähdäkseni tärkeää, että ei ensimmäisenä olla ampumassa erilaisia keinoja alas miltään puolelta salia, vaan ennen kaikkea etsitään niitä keinoja näihin tärkeisiin tavoitteisiin ja kuunnellaan herkillä korvalla asiantuntijoita.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

15.57 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikkariippumaton työ voi rohkaista... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Arvoisa puhemies! Paikkariippumaton työ voi rohkaista muuttamaan halvempien asuinkustannusten ja puhtaan luonnon perässä pienemmille paikkakunnille. Esimerkiksi Lapin luonto ja ilmasto kiinnostavat monia.

Maa- ja metsätalousministeriö julkaisi tänään tiedotteen, jossa se kertoo pyytäneensä — tai tarkemmin sanottuna harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän pyytäneen — valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojaselta perustuslaillisen ennakoarvioinnin niin sanotun Norjan mallin mukaisia aluekehittämistoimenpiteitä koskien. Professori Tuomas Ojasen mukaan perustuslain sallimia keinoja työllisyyden ja elinkeinotoiminnan edistämiseksi harvaan asutuilla alueilla voisivat olla esimerkiksi palkkatulon veronhuojennus harvaan asutulle alueelle työn perässä muuttavalle, opintolainaan liittyvät helpotukset, työnantajamaksujen poisto uusilta harvaan asuttujen alueiden yrityksiltä ja syrjäseutulisä, jota voitaisiin maksaa harvaan asutuilla alueilla toimiville valtion ja kuntien virkamiehille — näin siis valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojanen. Valtio kompensoisi syrjäseutulisan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

15.59 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu paljon valtiovarainministeriön eilisestä ”kasvun eväät” -raportista. Siinä käydään läpi myös pitkän aikavälin talouden kasvun mahdollisuuksia — mahdollisuuksia, joihin tulee tarttua. Tuottavuutta voidaan tavoitella muun muassa teknologian kehityksen ja digitalisaation vauhdissa pysymällä sekä tutkimuksella ja korkealla osaamisella. EU:n elvytysrahoituksen mahdollisuudet on käytettävä kuroaksemme verrokkimaat kiinni.

Osaavan työvoiman saanti on tulevaisuutemme, jo ihan lähitulevaisuutemme, tärkeimpiä haasteita. Käsillä oleva kiireisin huoli on nuorten hyvinvointi ja tulevaisuudenuskon säilyminen. Jos emme reagoi, teemme velkaa niin osaamisessa kuin hyvinvoinnissa. Osaamistason nosto vaatii myös koko aikuisväestön osaamiseen panostamista. Se vaatii maahanmuuton sujuvoittamista ja ulkomaalaistaustaisten parempaa integrointia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Adlercreutz.

16.00 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Kun perussuomalaiset kritisoivat hallituksen linjaa, niin kernaasti toivoisi myöskin joitain ratkaisuja asioihin sen sijaan, että esitetään leikkauksia, joita kuitenkin ei olla valmiita tekemään.

Junnilla totesi tästä tasa-arvokysymyksestä ihan hyvän pointin: tietenkin tasa-arvoa pitää tarkastella ihan joka tilanteessa ja molempiin suuntiin. Ja se, että miesten työllisyys on heikompi tai irtisanoutuminen on herkempää, varmaan johtuu siitä, että naisvaltaiset alat ovat yleensä julkisen puolen aloja.

Kun pohditaan tulevaisuuden yritystoimintaa ja suomalaisia yrityksiä, niin oleellistahan on tietenkin se, että pyritään saamaan ne pysymään Suomessa pitkään, kasvamaan täällä. On tietenkin aina hyvä, että joku haluaa sijoittaa Suomeen, suomalaiseen yritykseen, mutta kernaasti ne saisivat pysyä maassamme.

Eilen kerrottiin, että Aalto-yliopistoon on perustettu globaalisti ainutlaatuinen asia, omistajuuden professuuri, ja valtiovarainministeriössä — vai onko TEMissä? — on pohdittu suomalaisen omistajuuden ohjelmaa, joka pohtii omistajuutta — pitkäjänteistä, vastuullista omistajuutta — ja omistajuuden vaikutusta yhteiskuntaan. Voisitteko, ministeri Vanhanen, kertoa tästä jotain? Minkälaisia johtopäätöksiä tästä ohjelmasta on tulossa? Ovatko ne kenties sellaisia, jotka tulevat näkymään myöskin ihan lainsäädäntötoimina?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, Mari.

16.02 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan pääministeri Marinin puheeseen. Sitä on mukava varmasti kuunnella, koska siinä luvattiin yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista, mitä muut hallituspuolueet runollisesti omissa ryhmäpuheisansa tukivat, mutta ongelma on se, että kun kerroitte, että te edistätte hallitusohjelmaa, [Paavo Arhinmäki: Mitäs vikaa runollisuudessa on?] niin te tunnutte edistävän vain sitä menopuolta lisäämällä menoja. Sen sijaan tulopuoli sieltä hallitusohjelmasta on romahtanut.

Lisäksi näyttää siltä, että teidän työllisyystoimenne perustuvat sellaisiin toimiin, jotka itse asiassa lisäävät julkisia menoja, ja tässä tulee tämä ongelma velkaantumisen lisäksi. On myös hyvä huomata, että Suomen osallistuminen EU:n elpymispakettiin elvyttää lähinnä Etelä-Euroopan maita, ja tämä tilanne on täysin kestämaton.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

”Tarttis tehdä jotain”, sanoi edesmennyt presidentti Koivisto, valtiomies, ja kysynkin nyt teiltä, hyvä hallitus ja pääministeri Marin: aiotteko te tehdä nyt jotakin teidän hallitus-ohjelmallenne, jossa tämä tulopuoli näyttäisi romahtavan? [Paavo Arhinmäki: Mitäs perussuomalaiset tekisivät?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

16.03 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on jo tähän mennessä ennen puoltavaliä tehnyt työllisyystoimia yhtä paljon kuin edellinen, Sipilän hallitus koko aikanaan, [Kokoomuksen ryhmästä: Ei pidä paikkaansa! — Sari Sarkomaa: Faktantarkistus, faktantarkistus!] ja nyt olemme kriisin keskellä onnistuneet viemään eteenpäin näitä toimenpiteitä. Kun haemme yhä korkeampaa työllisyyttä, meidän on huolehdittava, että kaikki saadaan työmarkkinoille ja kaikki pysyvät mukana. Siksi oppivelvollisuutta pidennetään, jotta kaikki saavat sen pohjakoulutuksen, joka tänä päivänä työmarkkinoilla tarvitaan. Sote-uudistus vahvistaa perustason palveluita, myös mielenterveyspalveluita, jotta kaikki pysyisivät terveisinä, voisivat työskennellä ja olla myöskin tuottavia. Myös osatyökykyisten työllistymistä työmarkkinoille parannetaan. Olemme juuri tällä viikolla saaneet uutisia siitä, miten julkisen yhtiön palkkatuen kautta nimenomaisesti pohjoismaisella mallilla voitaisiin parantaa osatyökykyisten osallistumista työmarkkinoille. [Antti Lindtman: Ruotsin malli!]

Näitä isoja rakenteellisia uudistuksia, jotka parantavat työllisyyttä, oikeisto-oppositio vastustaa jatkuvasti. Kysyn: miksi te vastustatte rakenteellisia uudistuksia, joilla parannetaan työllisyyttä ja julkista taloutta?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mykkänen.

16.04 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Hallituksen tuottavuuden kohottaminen kannattaa aloittaa kyllä siitä, että todella luetaan kunnolla eilinen valtiovarainministeriön raportti ja sitten tämä talouspolitiikan arviointineuvoston raportti vajaan kuukauden takaa. Tässä edustaja Mäkyselle ja useille muille täytyy kyllä sanoa, että valitettavasti arviointineuvosto listaa, että hallituksen päätösten kautta on myös 8 000—20 000 työllistä vähemmän. On tehty joitain lisääviä mutta selkeästi myös vähentäviä toimia.

Tässä pääministeri toivoi, että keskittyisin mukaviin päätöksiin. Jakaminen on kaunista, mutta jaettavan tekeminen on kaiken perusta, ja sen takia minun sydämeni on oikealla. Nämä tukijärjestelmäloukut eivät ole satua varsinkaan pitkittyvästä köyhyyskierteestä kärsiville. Tämä arviointineuvosto itse asiassa arvioi myös tämän työttömyystuen noston, minkä hallitus on tehnyt, ja totesi, että siinä valitettavasti käyttäytymisvaikutukset johtivat noin 5 000 työllisen vähenemään, ja tämä huomioiden köyhyysrajan yläpuolelle nousi vähemmän ihmisiä kuin olisi päässyt tänä vuonna töihin, jos te olisitte toteuttaneet kokoomuksen vaihtoehtobudjetin työllisyystoimet. [Puhemies: Aika!]

Arvoisa pääministeri, oletteko valmiit ottamaan myös työttömyysloukkujen lieventämisen kehysriihen asialistalle ja sitä kautta vähentämään köyhyyttä, mikä on yhteinen tavoite?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Marin.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

16.06 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten alkupuheenvuorossani totesin, hallitus ei poissulje mitään keinoja tarkastelun ulkopuolelle, kun me teemme työllisyystoimia. Me olemme tehneet näitä toimia yli 30 000 työllisen edestä, ja me tulemme tekemään niitä vielä ainakin 50 000 työllisen edestä. Seuraava etappi on kehysriihi, ja tuolloin tulemme tekemään konkreettisia päätöksiä. Kuten edustaja Orpo hyvin tietää, pääministeri ei yksin näitä asioita täällä ministeriaitiossa linjaa, vaan näistä neuvotellaan yhdessä kaikkien hallituspuolueiden kanssa, ja yhdessä niistä sitten tulemme myös kertomaan.

Edustaja Mykkänen, te viittasitte siihen, että olisin sanonut, että keskitytään vain mukaviin päätöksiin. Näin en ole todennut. Hallitus on tehnyt myös vaikeita ja hankalia päätöksiä. Me olemme valmiita tekemään vaikeita päätöksiä tulevaisuudessa, mutta me teemme päätöksiä myös arvojen näkökulmasta, eikä minun arvoihini eikä tämän hallituksen arvoihin kuulu se, että me tällaisessa tilanteessa leikkaisimme heiltä, joilla on kaikkein vaikein tilanne tässä yhteiskunnassa, kuten esimerkiksi toimeentulotukiasiakkailta. Heiltä te haluatte leikata sitä kautta, että tulisi toimeentulotukeen tällainen omavastuu. Tämä on sellaista arvopolitiikkaa, jota en itse tunnista enkä halua, vaan me haluamme tehdä politiikkaa oikeudenmukaisella tavalla. Emme siis leikkaisi heiltä, keillä on kaikkein vähiten, ja antaisi heille, keillä on kaikkein eniten. Me teemme oikeudenmukaista, tasa-arvoa vahvistavaa politiikkaa. [Jukka Gustafsson: No sydän on oikealla, sitähan se tarkoittaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Vanhanen.

16.07 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen lukenut useampana vuotena talouspolitiikan arviointineuvoston raportin. Kyllä sanoisin nyt, että tällä kertaa tämä arviointineuvoston raportti kuitenkin näille isoille linjoille, joita hallitus joutui viime vuonna tekemään todella paljon, antoi, voi sanoa, vapauttavan tuomion: hyväksyi ne ratkaisut, joihin on liittynyt erittäin suuri, poikkeuksellinen velanotto, on liittynyt noin 3 miljardin ratkaisut kuntatalouden ja sairaanhoitopiirien tukemiseen. Kyllä tälle isolle linjalle tuli ekonomisteilta hyväksyntä.

On selvää, että silloin kun ihmisten toimeentuloa parannetaan tietoisesti, päätösperusteisesti, sehän vaikuttaa laskennallisesti kielteisesti työvoiman tarjontaan. Tämä on tiedossa, ja kun aina silloin tällöin hallitukset tekevät ihmisten toimeentuloon liittyviä parannuksia, niin kyllä se tiedostetaan, että sillä on laskennallisesti vaikutus myös tähän työllisyyteen. Tässä keskustelussa on väitetty, että meillä on tulopohja jotenkin romahtamassa, murtumassa. Tässäkin mielessä tuli muutama viikko sitten Verohallinnolta sinällään myönteinen uutinen siitä, että viime vuonna verotulojen kertymä putosi mutta putosi vain reilun prosenttiyksikön verran. [Mari Rantanen: Teidän hallitusohjelma perustuu työllisyyteen!] Eli meillä on viime vuoden epidemian hoidon pohjalta perusta lähteä tähän nyt käsiteltävään vuoteen huomattavasti parempi kuin ehkä [Puhemies: Aika!] epidemian synkimpinä hetkinä viime syksyn alussa arvioitiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

16.09 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hieman ihmettelen näitä edustaja Mäkysen puheita 30 000:sta. Fakta on kuitenkin se, että jos verra-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

taan viime joulukuun tilannetta vuotta aikaisempaan, niin uusia työttömiä tuli 48 000 henkilöä. [Paavo Arhinmäki: Mistäköhän johtuu?]

Mutta kysyisin myös valtiontalouden linjasta, kun valtiovarainministeri Vanhanen on täällä. Nimittäin eilen kello 9.07 satuin Uusi-Suomi-verkkolehden sivuille, ja siellä ministeri Vanhanen sanoi, että valtiontalous on odotettua paremmassa tilassa ja että nyt on tulossa jokin buumi, jolla tämä kasvaa. Ja sitten kello 13 valtiovarainministeriö julkaisi raporttinsa ja piti tiedotustilaisuuden. Siellä ministeri Vanhanen vertasi kuitenkin Suomea Portugaliin ja Kreikkaan. Kumpi näistä nyt pitää paikkansa? Vai onko niin, että tämä raportti sai teidät vakuuttuneeksi tästä jälkimmäisestä versiosta?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kärnä.

16.10 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Honkonen erinomaisessa ryhmäpuheenvuorossaan totesi, on hajauttamisen aika. Ja, arvoisa kokoomus, teille täytyy sanoa, että teidän kanssanne se ei ole oikein koskaan onnistunut. [Kokoomuksen ryhmästä: Miten niin? — Antti Kurvinen: Näin se on!] Teidän soteratkaisunne perustuu keskittämiseen, pakkoliitettuihin suurkuntiin ja yksityisiin terveysyrityksiin, ihmisten palveluitten karsimiseen. [Aki Lindén: Hyvä tiivistys!] Sellaista keskusta ei voi missään tapauksessa hyväksyä.

Ilahtuin edustaja Kivirannan tavoin tästä perustuslaillisesta esiselvityksestä, jossa todella selvitettiin, voitaisiinko tuonne harvaan asutuille alueille kohdentaa verohelpotuksia, antaa anteeksi opintolainoja ja sitten palauttaa syrjäseutulisä. Nyt tälle ei ole perustuslaillista estettä, ja näille toimille on varsin laaja parlamentaarinen hyväksyntä. Kysyisinkin pääministeriltä: oletteko valmiita edistämään näitä toimia harvaan asutun maaseudun elinvoiman lisäämiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virolainen.

16.11 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eilinen valtiovarainministeriön raportti listasi kasvun pullonkauloiksi liian alhaisen työllisyysasteen, liian hitaan tuottavuuskasvun ja liian vähäiset tuotannolliset investoinnit. Jotta yritykset uskaltavat investoida Suomeen ja luoda näin myös työpaikkoja, on Suomen oltava kustannuskilpailukykyinen ja toimintaympäristömme on oltava ennustettava hyvinkin pitkäjänteisesti.

Kun korona tässä jossain vaiheessa taittuu, markkinat avautuvat ja markkinaosuuksista käydään kilpailua, niin silloin suomalaisilla viennin veturiyrityksillä ja heidän verkostoissaan olevilla pk-yrityksillä on mahdollisuuksia. Tästä syystä kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: mikä on viestinne ja toimenpiteenne, jotta suomalaiset työllistävät yritykset valitsevat Suomen investointikohteeseen? [Paavo Arhinmäki: Kokoomukselta järkevääkin puhetta tulee!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

16.12 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme täällä kevään lainsäädäntösuunnitelmaa, ja onhan se selvä asia, että sote-lakikokonaisuus on yksi merkittävimmistä asioista, mikä siellä tulee ja on jo käsittelyssä. Sote-lakikokonaisuus sai

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

kokoomuksen taholta melko kovaa käsittelyä parissa puheenvuorossa. Oma tulkintani siitä on suunnilleen sama kuin edustaja Kärnäällä äsken, että kun siihen ei nyt sisälly 6 miljardin suuruista lakisääteistä pakkoukoistusta, niin siinä on jotain sellaista, joka ärsyttää tavattomasti kokoomusta.

Mutta täytyyhän meidän nyt ymmärtää se, että Suomi on ainoa maa maailmassa, jossa pienen kunnan harteilla on koko erikoissairaanhoidonkin ja kaiken muun terveydenhuollon ja sosiaalitoimen rahoitus. Näin ei ole missään muualla maailmassa, ja me emme aina, ainoana ole tässä oikeassa. Tämä vapaaehtoinen tie on tuottanut sen — laskin sen juuri äsken — että 18 prosenttia Suomen väestöstä on nyt tällaisten vapaaehtoisesti muodostettujen integroitujen sote-järjestelmien piirissä. Kymmenessä vuodessa me ollaan saatu se aikaiseksi. Me tarvitsemme lainsäädäntöä tähän, me tarvitsemme laajemmat rahoitushartiat ja integraation. Se on kaikkien asiantuntijoiden yksimielinen näkemys. Yksityiskohdista voi olla erilaisia näkemyksiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru, Pauli.

16.14 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sote-uudistuksen tavoitteena on hoitojonojen poistaminen ja se, että kansalaiset saavat nopeasti hyvää hoitoa. Pirkanmaalla toimii kuntien ja sairaanhoitopiirien yhteisesti omistamia yksiköitä, jotka ovat osakeyhtiömuotoisia: Sydänsairaala ja tekonivelsairaala Coxa. [Aki Lindén: Siis julkisia!] Niissä on yhteensä noin 900 työntekijää. Pirkanmaan kansanedustajat lähestyivät joulukuussa ministeri Krista Kiurua yhteisellä kirjeellä, jossa olivat mukana lähes kaikki Pirkanmaan kansanedustajat. Tiedustelimme, mikä on näiden yksiköiden jatko, koska ne ovat sote-uudistuksen, sote-lakien takia vaarassa menettää toimintamahdollisuutensa. [Aki Lindén: Ei pidä paikkaansa!] Henkilöstö on tyytyväistä, hoito on aivan erinomaista, jonoa ei ole, toiminta pelaa. Ministeri Kiuru vastasi: asia on valiokunnan käsissä täällä. Kysyn ministeri Marinilta: Mitä mieltä te olette näistä kahdesta yksiköstä? Annetaanko niille mahdollisuus toimia myös jatkossa? [Aki Lindén: Erinomaisia julkisen sektorin yksiköitä!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

16.15 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset ovat kyllästyneitä, koska poliitikot eivät saa sote-uudistusta tehtyä. Nyt sote-uudistus on viipymättä tehtävä. Näin haluaa keskusta, ja näin haluaa maan hallitus. [Sari Sarkomaa: Suomalaiset eivät!] Perussuomalaisilta en ole kuullut kenenkään edes esittävän puheenvuoroja sote-uudistuksesta. Ainoastaan edustaja Kankaanniemi, joka kannattaa vilpittömästi maakuntamallia, on tästä puhunut.

Mutta erityisesti haluan kysyä teiltä, edustaja Orpo: Miksi te haluatte kaataa sote-uudistuksen? Minkä takia te ette halua pelastaa niitä pieniä kuntia, jotka ovat koko 2000-luvun sinnitelleet, ovat sinnitelleet niiden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen kanssa, joihinkin heillä eivät yksinkertaisesti enää hartiat riitä, eivät resurssit, eivät voimavarat? Siitähän sote-uudistuksessa alun perin on ollut kyse, pelastetaan peruspalvelut, ja sitä on kymmenen vuotta tämän maan poliittinen järjestelmä yrittänyt tehdä. Miksi, edustaja Orpo, miksi, edustaja Sarkomaa: minkä takia kokoomus haluaa taas kerran kaataa sote-uudistuk-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

sen, ja minkä takia se maakuntamalli ei teille kelpaa nyt, kun yhdessä viime vaalikaudella sitä ajoimme? [Sari Sarkomaa: Nyt ei tule muuten maakuntamallia!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Orpo.

16.16 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksen keskeisimmät tavoitteet ovat ne, että pääsee jonoista hoitoon ja saadaan rahat riittämään, ja tämä hallituksen mämmittimäinen esitys ei vastaa näihin kumpaankaan. Jos nyt hetken ajattelen tätä keskustan näkökulmasta, kun aika hyvin tutustuin keskustan tavoitteisiin viime kaudella, niin teillähän kyllä kävi huonosti tässä neuvottelussa. Te halusitte laaja-alaiset maakunnat — ei niitä tule. Tulee tiukasti ministeriön ohjauksessa oleva maakunta, [Petri Honkonen: Tulee laajat hartiat peruspalveluille!] ja pieniltä kunnilta viedään valta, palvelu ja rahat.

Sen lisäksi ihmettelen sitä, että esimerkiksi te, kuntapuolue SDP, olette menneet tähän maakuntamallihommaan. Me totesimme sen mahdottomaksi viime kaudella — te olette nyt mukana siinä. Suurilta kaupungeilta viedään kaksi kolmasosaa tuloista — viedään Vantaalta, edustaja Lindtman, kyky investoida tulevaisuuteen. [Antti Lindtman: Höpö höpö!] Tämä on kerta kaikkiaan huono malli. Ei voi tehdä uudistusta uudistamisen takia, vaan sillä pitäisi saavuttaa jotakin: jonot pois, rahat riittämään, henkilöstötyytyväisyyttä. Tämä ei tuo niistä mitään.

Mennään nykymallin pohjalta, kehitetään sitä ja pidetään huolta, että pienet kunnat eivät jää yksin. [Petri Honkonen: Ajatteko kuntaliitoksia?] Paras-hanke aikanaan on ollut ainut, [Puhemies: Aika!] mikä on tähän mennessä toiminut, Hannes Mannisen Paras-hanke. Kunnat velvoitettiin hakeutumaan 20 000 asukkaan väestövastuualueisiin, se toimi. Mennään samalla tavalla. Lopetetaan tämä hullu hallinnon rakentaminen. [Petri Honkonen: Puhetaan hallintoa eikä rakenneta!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

16.18 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistusta on yritetty jo, voi sanoa, koko viime vuosikymmenen, kaikkien kolmen edellisen hallituksen aikana, ja aina se on kaatunut, ja ellen väärin muista, niin jokaisessa niissä hallituksessa kokoomus on sitä yrittänyt. Kun joka kierroksesta on opittu, nyt olisi vihdoinkin ja viimein aika se saada — uskon, että monet kansalaisetkin ajattelevat, että vaikka ei ole olemassa täydellistä järjestelmää, niin olisi se sote-uudistus jo saatava maaliin. Kyllä me olemme sen velkaa.

Ja arvoisa edustaja Orpo, vielä tästä sote-uudistuksesta: Meillä Vantaalla tosiaan kuntakonsultti Laesterä, joka taitaa muuten olla teidän puoluetoverinne, arvioi ja sanoi, että ei tämä sote-uudistus Vantaan taloutta ihan pelasta. Hänen näkemyksensä oli ihan toisenlainen, mitä tulee näihin investointeihin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Paavo Arhinmäki: Jaaha, siellä Orpo katkaisi puheenvuoron! — Naurua — Puhemies: Aika!]

Arvoisa puhemies! Saanko jatkaa vielä?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ei kosketa ylimääräisiin mikkeihin.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Kun tätä investointia vertailee, täytyy nähdä, että suurissa kaupungeissa isot sote-investoinnit ovat nyt vasta edessä, kaupungit joutuisivat ne joka tapauksessa toteuttamaan.

Ja toinen asia: Nyt tämä hallitus tuo valtiosuusjärjestelmäuudistuksessa kasvuun perustuvan kriteerin. Kaupunkien kasvuun perustuva kriteeri tulee valtiosuusjärjestelmään, ja tämä hallitus tuo sen — hallitus, missä kokoomus ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

16.19 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Marin omassa puheessaan sanoi, että matka on kesken mutta olemme oikealla tiellä. Kuitenkin valtiovarainministeriön tuoreessa raportissa kerrotaan, miten Ruotsin ja Tanskan julkisen talouden velkasuhde näyttää lähitulevaisuudessa pysyvän noin 40 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen, kun Suomen velkasuhde on noin 70 prosenttia [Paavo Arhinmäen välihuuto] ja jatkaa kasvuaan. Onko suunta siis oikea?

Kyseisessä raportissa nostetaan esiin vain vanhushuoltosuhde, mutta sen lisäksi meillä mielen ongelmat nousevat räjähdysmäisesti läpileikkaavasti koko väestössä. Näiden juuri-syihin tulisi puuttua esiopetuksesta lähtien ennaltaehkäisevästi. Meillä ei ole varaa menettää kokonaisia ikäluokkia lapsista ja nuorista.

Elvyttävä politiikka on peittänyt alleen rakenteelliset ongelmat, joihin ei ole puututtu. Nämä ongelmat olivat nähtävissä jo ennen koronaa, eivätkä ne tule poistumaan vaan pahe-maan koronan myötä. Pääministeri Marin, sanojen arvo mitataan vasta teoissa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Torniainen.

16.21 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun nyt olemme noin vuoden olleet koronan kourissa, niin kun katsotaan tulevaisuuteen, niin kyl-lähän keskeisiä asioita ovat työllisyys, talous ja terveys, ja siinä terveysasiassa nimen-omaan sote on iso asia. Sote on saatava vihdoin maaliin. 15 vuotta suurin piirtein sitä on valmisteltu, sitä ovat kaikki eduskuntapuolueet olleet valmistelemassa. Ja kyllä itseänikin hieman ihmetyttää — ja vähän enemmänkin — kokoomuksen linja. Viime kaudella te olitte valmiit maakuntamalliin, ja nyt te olette valmiit kuntien pakkoliitoksiin, koska pienet kunnat eivät selviä tulevaisuudesta näissä sote-asioissa.

Korona-aika on selkeästi osoittanut, että monissa työpaikoissa paikkariippumattomuus on mahdollista, kunhan vain tietoliikenneyhteydet ovat kunnossa. Arvoisa pääministeri, miten te itse suhtaudutte tähän etätööhön ja työpaikkariippumattomuuteen? Olisiko se Suomessa tulevaisuus?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

16.22 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta totesi ryhmäpuheenvuorossaan, joka oli hyvä, että keskittämispolitiikan aika on ohi. Kyllä minun täytyy sanoa, että tämä sote-uudistus ainakin minun silmin katsottuna on kyllä ehkä tämän vuosituhannen suurin keskittämisharjoitus, ja se ei kyllä ole aluepolitiikkaa, sillä pienistä kunnista ja seutukaupungeista viedään nyt päätösvalta, viedään rahat, ja kun katsoo sitä raamia, mikä kullekin maakunnalle on annettu, niin ainakin Pohjois-Savosta sanoisin terveisiä, että myöhemmin viedään myös palvelut, koska rahat eivät tule riittämään.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenvuorossa, edustaja Lindtman, jonka puheenvuoro oli hyvä, te sanoitte, että sähkön siirtohintojen kohtuuttomille korotuksille tulee stoppi. Onko teidän mielestänne kohtuus se, että sähköyhtiöt saavat vuosittain korottaa 8 prosenttia siirtohintoja ja jos eivät ole ymmärtäneet viimeisen neljän vuoden aikana tehdä niitä korotuksia, niin saavat anomuksesta tehdä lisää niitä korotuksia? Onko tämä teidän mielestänne kohtuus? [Paavo Arhinmäki: Mitäs kokoomus on tehnyt tälle asialle? Ei mitään! — Antti Lindtmanin välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gustafsson.

16.23 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puheenvuoroissa nostettu paljon esille tämä pohjoismainen taso, jolle Suomen pitää päästä ja pysyä siinä mukana. Hallitushan on nyt valmistelemassa sekä yt-lain uudistusta että myöskin paikallisen sopimisen suomalaista mallia, sanotaan nyt näin. Minulla on tässä kädessä ikään kuin tämän yt-lain valmistelujuttu: 1) jatkuva vuoropuhelu työnantajan ja henkilöstön välillä, 2) neuvottelut muutostilanteissa, 3) henkilöstön edustus yrityksen hallinnossa. Itse toivoisin, että tämän paikallisen sopimisen kehitystä vietäisiin eteenpäin tämän yhteistoimintalain kehittämisen rinnalla, jolloin tulemme siihen pohjoismaiseen tasoon, joka esimerkiksi Ruotsissa on luottamusmiesjärjestelmän toimivuuden kohdalla, Saksassa hallintoedustusjärjestelmän kautta ja niin edelleen. Toivottavasti kokoomus tukee tällaista mallia. [Petteri Orpo: Ruotsissa ei ole yleissitovuutta, sitäkö tarkoitat?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

16.24 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkava kevät on siis hallituksen toimien myötä ulkomaisen hakkeen tuontia Venäjältä, turveyrittäjien kyykyttämistä, pienten lukuioiden eloonjäämistäistelua, ja, mikä pahinta, te vain mietitte uusia keinoja, joilla nostaa asumisen ja liikenteen kustannuksia yrittäessänne päästä ylimitoitettuihin ilmastotavoitteisiin.

Hallitus ei luovu hallitusohjelman turhista ideologisista menoeristä edes pandemian edessä. Tuhlaaminen jatkuu, ja EU:n velkapaketilla olette sinetöineet tulevienkin sukupolvien kohtalon. Jos EU:ssa ehdotettaisiin uutta elvytyspakettia, olisitte heti mukana, niin rähmällään te olette EU:n edessä.

Tiedolla ei Suomen hallitusta nyt johdeta. Oli asia mikä tahansa, oppivelvollisuusiän korotus tai EU:n elvytyspaketti, te sivuutatte tiedon ja asiantuntijat. Sitä lienee luvassa jatkosakin. [Paavo Arhinmäki: Perussuomalaiset on tieteen eturintamassa!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piirainen.

16.26 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen linja on ”terveys edellä taloutta unohtamatta” — tämä on hyvin moneen kertaan täällä todettu, ja näin on. Otetaanpa huomioon se, että jos ei olisi tuettu kuntia, sairaanhoitopiirejä, yrityksiä, niin millainen huuto täällä tällä hetkellä olisi? Aivan käsittämätön. Työttömyys olisi ihan eri luvuissa kuin tällä hetkellä. Ja täytyy myös muistaa, että viime vuoden talousarvion lisäksi oli seitsemän lisätalousarviota, ja niissä kaikissa rahoitettiin näitä edellä mainittuja asioita mutta myös investointeja, ja näillä investoinneilla saatiin myös työllisyyttä

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

aikaan ja toimeentuloa työttömille. Elikä kyllä nämä ovat olleet talouden näkökulmasta ja terveyden näkökulmasta erittäin merkittäviä satsauksia hallitukselta, ja täytyy muistaa, että eduskunta on tukenut näitä ajatuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keto-Huovinen, Pihla.

16.27 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Talouskasvun ja työllisyystilanteen lisäksi emme saa myöskään unohtaa turvallisuutta.

Edustaja Risikko nosti jo aiemmin ansiokkaasti esille nuorten pahoinvoinnin, joka on näkynyt viime aikoina muun muassa vakavina rikoksina. Nuoret on saatava integroitua yhteiskuntaan ennen kuin tilanne pahenee.

Myös järjestäytyneen rikollisuuden osalta tilanne on pahentunut koko 2000-luvun, ja se aiheuttaa monin tavoin niin turvallisuuteen kuin talouteen liittyviä ongelmia yhteiskunnassamme. Valitettavasti hallituksessa tätä ongelmaa ei tunnuta huomioitavan, vaikka meidän tulisi tehdä kaikkemme, jotta tilanne pysyisi mahdollisimman hyvin hallinnassamme.

Ideota kyllä piisaa, ja niistä voisi vaikka tehdä jokaisesta erillisen lakialoitteen, mutta toivoisi myös hallitukselta enemmän aktiivisuutta tämän aiheen parissa. Kysynkin: aiotteko tänä vuonna tehdä asialle jotain?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huttunen.

16.28 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä näen vieläkin maakuntaihmisenä painajaisia kokoomushallituksen edellisestä karttatarjoituksesta. [Petri Honkonen: Niin minäkin, hikisenä herään yöllä niihin uniin!] Silloin tehtiin suurkuntahankkeita, tehtiin pakkoliitosselvityksiä, ja meiltä taisi hävitä kokonainen maakunta eräältä kartalta, kun mietittiin maakuntien määrää.

Sote-uudistuksessa on kyse ihmisestä. On kyse ihmisten peruspalveluista, lähipalveluista ja on kyse siitä, että pystymme tasa-arvoisesti turvaamaan palvelut koko Suomessa, kaikissa maakunnissa, niin myös täällä pääkaupunkiseudulla. Kokoomuksen kuntapohjainen vaihtoehto ei ole mikään uudistus. Kuntayhteistyötä on kokeiltu 12 vuoden ajan, jopa 15 vuoden ajan, ja sillä ei ole ratkaistu sitä ongelmaa, että erikoissairaanhoidon kustannukset ovat se suurin kuluerä kunnille ja kuntien hartiat eivät sitä kestä. Todennäköisesti tällä uudistuksella, mikä itse asiassa on tekemätön paikka, kokoomus ajaa vain himoitsemaansa suurkuntien Suomea. [Matias Mäkynen: Kokoomus nostaa kädet pystyyn!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

16.29 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastoasioissa näytämme ottaneen vähän liian suuren leijonanloikan. Hallituksen pitäisi oikeasti miettiä, onko näin tehty. Kyllä näin on tehty. Tämän ansiosta työpaikat karkaavat Kiinaan ja työpaikat karkaavat Venäjälle. Kotimainen turve on myrkkyä, mutta venäläinen turve ei ole myrkkyä. Tämä vaikuttaa aika kiiltokuvamaiselta politiikalta, ja näyttää sille, että turvetuotantoa pitäisi ehkä jopa lisätä, mitä alasajaa. Nyt pitäisi ottaa huomioon kotimainen työ, kotimainen työ ja kotimainen työ, ja sitä perussuomalaiset ovat tehneetkin.

On oikeastaan aika uskomatonta, että keskusta ei puolusta kotimaista turvetta, mutta yhtä uskomatonta on se, että keskusta ei puolusta autoilua. Autoilua kuritetaan entistä

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

enemmän. Alkaa tuntua siltä, aikooko keskusta tosiaan keskittää kaiken keskustoihin, kaupunkien keskustoihin. Ei se näin voi olla, ei se saa olla näin. [Ari Torniainen: Ei olekaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

16.30 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisista on täällä nyt useasti jo toivottu ilmastotavoitteiden perumista, mutta vasemmistoliitto ainakin odottaa, että hallituksen ilmastotavoitteet ovat yhtä tärkeitä, yhtä painavia ja yhtä sitovia kuin työllisyystavoitteet ovat.

No, tämä vuosi onkin ilmaston vuosi. Tänä vuonna päätetään lisätoimista hiilineutraalin Suomen saavuttamiseksi. Hallitus on näyttänyt erittäin hienoa johtajuutta koronakriisin hoidossa. Minä ajattelen, että tänä vuonna ihmiset odottavat meiltä samanlaista hienoa johtajuutta ilmastotyössä.

Myös koronakriisin hoitaminen tietenkin linkittyy myös ilmastotyöhön. Jälleenrakennus pitää tehdä niin, että samalla mennään kohti ilmastokestävää yhteiskuntaa. Tämä tarkoittaa sitä, että hallituksen koronatuettu ja elvytys on suunnattava vain kestävyyssiirtymää tukeviin ja edistäviin kohteisiin eikä niin, että fossiilitaloutta pönkitetään yhtään enempää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

16.32 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koronakriisi on osoittanut, että tässä kaikessa synkkyudessa me ihmiset kykenemme tekemään yhteistyötä, tuntemaan empatiaa toisiamme kohtaan, jopa muuttamaan omaa toimintaamme ja kannattelemaan toisiamme vaikeassa kriisissä. Näitä taitoja toisesta tarvitaan myös tulevaisuudessa ja vuosikymmeninä, kun ratkaisemme ilmastokriisiä ja luontokatoa ja rakennamme yhteiskunnan niin ympäristön kuin ihmistenkin kannalta kestäväksi.

Ylivoimainen enemmistö suomalaisista tietää, että ilmastokriisi ja luontokato ovat vakavia uhkia, ja sen takia tuntuukin aivan uskomattomalta, että vielä vuonna 2021 valtiovarainministeriö julkaisee tulevaisuuteen katsovan raportin, jossa ei käsitellä tai huomioida ilmastoa ja ympäristöä lainkaan. Kysyisin pääministeriltä, miten varmistamme, että koko valtionhallinto pääsee kartalle siitä, että nämä eksistentiaaliset uhat on otettava huomioon kaikessa päätöksenteossa nyt ja myöskin tulevaisuudessa. On selvää, että on Suomen ja suomalaisten etu, että me luomme niitä ratkaisuja ilmastokriisiin, joita voidaan myös globaalisti hyödyntää. Perässähiittäjät eivät ole useinkaan niitä voittajia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä muutama puheenvuoro ja sen jälkeen pääministerin vastaus, koska tähän käytettävissä oleva aika alkaa olla täysi ja puheenvuoroja on kyllä ollut enemmän kuin tarpeeksi tähän aikaan. — Edustaja Kauma.

16.33 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean ensi alkuun kysymykseen siitä, miksi kokoomus ei kannata sote-uudistusta: Siihen on hyvin yksinkertainen vastaus, ja se on se, että se ei vastaa kumpaankaan kysymykseen, kumpaankaan ongelmaan, mitä tässä ollaan ratkaisemassa — potilas ei pääse nopeammin hoitoon, eikä tällä saada rahoitusta riittämään.

Mutta, arvoisa puhemies, varsinaiseen kysymykseeni. Me olemme Suomessa tottuneet vertaamaan itseämme muihin Pohjoismaihin, ja kuten täällä on monta kertaa tullut todet-

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

tua, meidän työllisyystilanteemme ja talouskasvumme on selvästi heikompi ja velkaantumme nopeammin kuin muut Pohjoismaat. Tietysti tällaisessa tilanteessa pitää esittää kysymys, missä ovat ne keskeiset erot verrattuna muihin Pohjoismaihin siinä, mitä me Suomessa teemme. Ja kun näitä raportteja lukee, niin kyllä sieltä tulee esiin kolme ihmisryhmää: yli 55-vuotiaiden, erityisesti miesten, työllisyysaste; pienten lasten vanhempien, erityisesti naisten, työllisyysaste ja kolmanneksi maahanmuuttajien, erityisesti naisten, työllisyysaste. Kyllä nyt kehottaisin, arvoisa pääministeri, teitä kiinnittämään huomiota erityisesti [Puhemies: Aika!] näihin kolmeen ryhmään, siihen, miten heidät saadaan työllistymään paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.35 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse uskon hallituksen tapaan inhimilliseen politiikkaan ja myös inhimilliseen työllisyyspolitiikkaan. En usko siihen, että esimerkiksi toimeentulotukea leikkaamalla kannustetaan ihmisiä työntekoon. He tarvitsevat tukea ja henkilökohtaista tukea monin eri tavoin. Meillä on jo aivan tarpeeksi toivottomuutta tässä yhteiskunnassa.

Meidän on tehtävä toimia, jotta mahdollisimman moni pääsisi työelämään. Siihen on tehty hyvin oikeansuuntaisia ratkaisuja. Pohjoismainen työvoimapalvelumalli on siitä hyvä esimerkki. Tervehdin ilolla tänään esiteltäviä ehdotuksia toimista, joilla lisätään erityistä osatyökykyisten ja vammaisten mahdollisuuksia työllistyä. Heissä on suuri potentiaali ja, mikä parasta, paljon halua tehdä työtä, toisin kuin monesti ajatellaan. Työministeri Tuula Haataisen sanoin: kyse ei ole vain työllisyyden vahvistamisesta, vaan myös osallisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

16.36 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallitus on epäonnistunut talouden tasapainottamisessa ja työllisyystavoitteissaan rankasti. [Aki Lindén: Niikko sanoi just toisinpäin!] Työpaikkoja on tuhottu, ei luotu. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat turvetuottajat. [Eduskunnasta: Niikon linja oli parempi!] Terveisiä keskustalle. Energiahuoltovarmuus, maatalous ja yrittäjien elämä on saatettu mahdottoon tilaan. Vihreä agenda puree nyt Suomea ja suomalaisia nilkkaan vankasti koko hallituksen kaikkien puolueiden osalta.

Elinkeinoministeri Lintilä vannotti taannoin kyselytunnilla, että turpeen käyttöä ei ole kielletty. Kuulen kuitenkin uutisia maakunnista, että uusien lämpölaitosten valtion rahoitusosuuksien ehtona on, että turvetta ei saa käyttää. Minulla herää kysymys, onko täällä sallissa oltu ketunhännät kainalossa. Hallituksen ilmastopolitiikka lähentelee vakavaa järjetömyyttä. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Kysyn, arvoiset ministerit ja arvoiset hallituspuolueiden jäsenet: milloin te lopetatte Suomi-neidon alasajon? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako pääministeri vielä kommentoida? — Olkaa hyvä.

16.37 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tuli paljon kysymyksiä, ja poimin niistä joitakin keskeisimpiä teemoja.

Punkt i protokollet PR 5/2021 rd

Ensinnäkin tähän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, joka nousi useassa puheenvuorossa esille. Me teemme nyt tätä sote-uudistusta — jota on rakennettu pitkään, useita hallituskausia — ihmiset emmekä rakenteet edellä. Me haluamme siis parantaa ihmisten palveluita, parantaa hoitopääsyä, ja tässä tietenkin pohjana toimii vahva julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto, [Sari Sarkomaan välihuuto] jota yksityinen ja kolmannen sektorin palvelutuotanto sitten täydentävät. Me teemme nyt nimenomaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ensi vaiheessa niin, että ehdimme tämän ison kokonaisuuden tällä vaalikaudella käsitellä. Aiemmin on yritetty haukata liian iso pala kerralla, ja sen vuoksi myös esitys on ajautunut ongelmiin eikä sitä olla saatu lopulta eduskuntakausilla sitten läpivietyä, ja sen vuoksi me keskitymme nyt tähän sote-uudistukseen, siis sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, niiden parantamiseen, ja myöhemmässä vaiheessa sitten katsotaan tätä monialaisten maakuntien kokonaisuutta. Jos ja kun tällä vaalikaudella saamme tämän sote-uudistuksen tehtyä, se on jo erittäin tärkeä, iso askel eteenpäin. Voin kyllä sanoa myös sen, että sote-uudistuksesta olisi ollut tässäkin kriisissä hyötyä. Siitä, että meillä olisi rajattu määrä toimijoita ja selkeästi vahvemmat hartiat, olisi ollut valtavan iso apu tämän koronapandemian aikana. Mutta toivottavasti tulevaisuudessa, tulevilla päättäjillä, on tässä enemmän ja paremmat työkalut käytössään niin valtion tasolla kuin tietenkin siellä maakuntien tasolla.

Toinen iso teema, jota täällä käsiteltiin, oli ilmasto ja ne ilmastotoimet, joita me olemme sitoutuneet tekemään ja joita me haluamme tehdä. Tästä kokonaisuudesta: Tätä ei pitäisi tarkastella vain siitä näkökulmasta, mitä Suomi joutuu tekemään omalta osaltansa, aivan kuten kaikki maailman maat, vaan samanaikaisesti meidän pitäisi nähdä se valtava mahdollisuus, mikä ilmastomuutoksen torjumisessa on Suomelle. Meillä on aivan mielettömän hienoa osaamista Suomessa, yrityksiä, jotka tekevät maailman huippuluokan teknologioita ja tuotteita. Tämä markkina tulee olemaan iso, ja se on jo valtava tällä hetkellä, ja ilmastomuutoksen torjunta, ilmastotyö, jota me teemme, tarjoaa suomalaisille yrityksille ja suomalaiselle työllisyydelle erittäin isoja mahdollisuuksia, ja tämä meidän pitää täysimääräisesti hyödyntää. Meillä on iso ilmastovelka, ja meidän pitää puhua ilmastovelasta samalla, kun me puhumme taloudellisesta velasta tai me puhumme muista isoista ja tärkeistä kysymyksistä. Me emme voi sivuuttaa sitä, että meillä on iso ilmastovelka ja iso ympäristövelka, joka meidän pitää yhtä lailla pystyä purkamaan, jotta myös tulevilla sukupolvilla on kestävä elämän edellytykset. Tehkäämme tämä työ sillä tavalla, että se myös synnyttää Suomeen työtä ja taloudellista menestystä.

Sitten muutama yksittäinen kysymys, joita täällä tuli vielä esille. Edustaja Kärnä kysyi siitä, onko hallitus valmis edistämään harvaan asuttujen alueiden elinvoimaisuutta, ja edustaja Torniainen kysyi etätyöstä. Ilman muuta, myös ilmastotoimet halutaan tehdä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisella tavalla, ja esimerkiksi etätyö tarjoaa meille myös mahdollisuuksia tehdä päästövähennyksiä sillä tavalla, että se on niin sosiaalisesti kuin alueellisesti kestävä. [Keskustan ryhmästä: Hienoa! — Mainiota!]

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.